Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 150 (15172) | 1979 оной июлиин 1, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум нигэжэ **тогтоолоо:**

Россин Совет Социалис Федеративна Республикын юһэдэхи зарлалай Верховно Советэй **арбадахи сессиис** 1979 оной августын 3-да Москва хотодо зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1979 оной июниин 28.

Мүнөөдэр — Ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай Бүхэсоюзна үдэр

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭД Н. В. АРХИНЧЕЕВАДА, К. Е. БАТЛАЕВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА УРАЛАН НАРИЖУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Ухаалан зохёолгодо габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Архинчеева Нина Васильевнада — Зүүн-Сибириин технологическа институтай барилгын үйлэдбэрние эмхидхэхэ ба технологиин кафедрын доцент, химиин эрдэмэй кандидат.

Батлаев Константин Евдокимовичта — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Естественнэ эрдэмэй институдай ахамад инженер.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь. И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1979 оной июниин 28.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ПРОМЫШЛЕННОСТЬ БОЛОН ТРАНСПОРТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШӨДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА УРАЛАН НАРИЖУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Ухаалан зохёолгодо габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Бойко Павел Васильевичта — М. И. Калининай нэрэмжэтэ Улаан-Үдын локомотивна депогой электрослесарь.

Борисова Эльвира Михайловнада — «Туяана» гэжэ үйлэдбэриин оёдолой нэгэдэлэй техническэ таһагай начальник.

Курнаков Архип Афанасьевичта — Улаан-Үдын авиационно заводой технолог.

Наквасин Александр Николаевичта — «Бурятавторемонт» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй слесарь-инструментальщик.

Табитуев Иван Машутовичта — Улаан-Үдын локомотивваагон заһабарилгын заводой конструкторска таһагай начальник.

Цицарев Григорий Петровичто — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай ахамад шанаржуулагша.

Шванов Виктор Гавриловичта — Прибайкалиин районой Итанцын леспромхозой токарь.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1979 оной июниин 28.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭД В. А. МИХАЛЕВЫЕ, В. С. СЕМЕНИХИНИИЕ, Г. Б. ЭРДЫНИЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Уралан нарижуулын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө, Ухаалан зохёогшодой болон уралан нарижуулагшадай Бүхэсоюзна үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Михалев Виктор Александровичые — Иркутск — Улаан-Үдэ гэжэ автомобильна харгын управленийн ахамад прораб.

Семенихин Владимир Семеновичые — «Бурмясопром» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй слесарь.

Эрдыниев Гомбо Будаевичые — Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой электрослесарь.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
1979 оной июниин 28.

«САГААН АЛТАЯА» — СЭБЭРЭЭР, ГЭЭЛТЭГҮЙГӨӨР

12 ҮДЭР СОО...

Сэлэнгын районой XX партьезэдын нэрэмжэтэ колхозой шалшад хонидойнгоо нооһо 2 үдэр соо хайшалжа дүүргэбди гэһэн үндэр уялга баад, энэ харюусалгатай хүлэмэрние богони болзор соо үүргэе гэһэн уряатайгаар районойнгоо бусад ажахын үдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан вина. Район соогоо эгээл нон хонидтой энэ ажахын үсхэл хаа хаанагүй халуунаар эмжэгдээ.

Колхозой түб Зургаан-Дэбэ гэжэ тосхон шадар томодхогдоһон хайшалалгын пункт түхеэрэгдэнхэй. Эндэ мүнөө 90 электро-хайша хүдэлжэ байна.

Түрүүшын хоёр үдэрэй дүн хараһада, 2800 хонид «нэхэ дэгэлтэеэ» хахасаһан байба. Хайшашадаар гол түлэб дүй дүршэлтэй механизаторнууд, ахамад классай һурагшад хүдэлнэ.

Нооһо хайшалгын халуун хаһада амжалта туйлаһан чемпионуудта июль һара соо тэмдэглэгдэхэеэ байгаа колхозой тогтоһоор 50 жэлэй ойн баяр дээрэ тэдэ урмашуулагдаха.

Б. ЦЫДЫПОВ.
томодхогдоһон хайшалалгын пунктые даагша.

ХАЙШАЛАЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хони хайшалалгаяа түргэн болзорто, һайн шанартайгаар дүүргэбэ. Түсэбөөр хараалһанай ёһоор, июниин 22-то захалаад, июниин 28-да — пургаан хоног соо дүүргэхэ байгаа юм. Харин энэ ажахы хони хайшалалгаяа нэгэ хоногоор уридлаа.

Хони хайшалалгын үедэ колхозой правленин, парторганизаци хайшалагшадые урмашуулха гуримуудые баталжа, социалис мүрысөө тэдэнэй дунда үргэн далисэтэйгээр эмхидхээ. Мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри гаргагдадаг байгаа.

Түрүүшын үдэрһөө Мария Манханова, Хорлу Мунконова, Владимир Хамаганов, Вера Базарова, Сосор Арданова гэгшэд шалгаржа, мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Үдэртөө тэдэнэр дунда эзргэр 65—70 хониной «нэхы дэгэлнүүдые» мулталаад, һайн шанартай, ехэ нооһо тушаадаг байба.

Дүнгүүдые согсолһоной удаа, иданаан хайшашадта түрүү һуури олгогдожо, 1979 оной «Колосой эрхим хайшашан» гэһэн нэрэ зэргэ, 50 түхэриг мүнгэн шан барюулгдаа.

О. БАЛДАНОВА.

Аха.

ЭХЭНҮҮДТЭ, БАГА НАҺАТАЙ-ШУУАДА АНХАРАЛ

СССР-эй Верховно Советэй, юзэй Советэй болон Национальностнуудай Советэй эхэрнүүдэй ажал болон ажаудалай, мүн эхэнэрнүүдэй бон үхибүүдэй аша туйые хамалгын асуудалнуудые эрхилг комиссинуудай хамтын сугаан июниин 29-дэ Кремль соо олобо. Нарайлха болоһон эхэрнүүдые, нарай үхибүүдые одицинскэ туһаламжаар ханлга тухай хуули ёһо сахилн асуудалнууд хаража үзэгдэ.

Коммунис парти болон Сот правительство совет хүдэй элүүр энхэ тухайда угаа ь анхаралд хандуулна гээд үгэ эһэн депутадууд тэмдэглээ. циально-экономическа ба ицинскэ хэмжээ ябуулгадай үргэн ехэ хараа түсэб ҮҮлэгдэнэ. Эхэнэрнүүдэй эн үхибүүдэй аша туйые гаалгада, элүүр энхэ үетэе хүмүүжүүлгэдэ онсо анал хандуулагдана. Үхибүүй уласхоорондын жэлтэй дарамдуулан, эхэнүүдэй болон ибүүдэй аша туйые хамгаалталаар эмнэлгэ-һэргылэлгын хи зургаануудай эрхилдэг лмэриин харалга эхилэн Угаа олон врачнууд эхэнэрдэй болон үхибүүдэй элүүр ые аршалан хамгаалжа байн Орон доторнай эхэнэрнүүй 23 мянга гаран консультаууд, хүүгэдэй поликлиникэд хүдэлдэг. Эмнэлгэ-һэргылын эмхи зургаанууд үбшэ жэлэй таниха, эмнэхэ талаар ее сагай аппаратураар хандана.

радай депутадуудай совед эхэнэрнүүдэй болон үхибүүдэй аша туйые хамгаалгын асуудалнуудые саг үргэлжэ хаража, үзэжэ байдаг юм.

Тиихэтэй хамта хуули ёһо сахилгада үшөөл бии байһан дутуу дунданууд тушаа һанаата болодог байнаһаа депутадууд элирхэйлэн хэлээ. Тэдэнэр эмнэлгэ-һэргылэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриин хиналта шэнгадхаха шухала байһан тухай хэлээд, тэдэнэй ажал ябуулгые һайжаруулгада хэрэглэгдээгүй байһан арга боломжонуудта анхаралаа хандуулба.

Палатануудай комиссинуудай баталан абаһан тогтоол дотор эхэнэрнүүдэй болон үхибүүдэй элүүр энхэ сахилгые саашадань һайжаруулха хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлхыень элүүрые хамгаалгын органуудта дурадхагдаба. Совет хуули ёһонуудай эрилтэхүүдые нариндаа сахилга хангахэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахыень СССР-эй министерствэнүүдтэ, албан зургаанууда дурадхагдаа.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Б. Усманходжаев, СССР-эй Верховно Советэй Национальностнуудай Советэй түрүүлэгшэ В. П. Рубен, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе. хүдэн министерствэнүүдэй болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд комиссинуудай хүдэлмэридэ хабаадалсаа. НРЮ-гэй арадай суглаанай саг үргэлжын комиссинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци суглаанда байлсаба.

(ТАСС).

НООҺОНОЙ ШАНАР ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Зүүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй районуудай дундаа Буряад оромнай гүрэндэ нооһо ехээр тушаадаг гэжэ тоотой. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай худалдан абадаг нооһоной 24,4 шахуу процентнь манай республикаһаа ороно.

Гүрэнэй абаһан нооһон гол түлэб колхоз болон совхозуудһаа ороно. Нёдондо гүрэнэй худалдан абаһан нооһоной миил 7,4 процентнь ажалшадай хубиин ажахыһаа абтаһан байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ, хонин ажал хүгжөөхэ, хонидой тоо толгой олошоруулха, гүрэндөө нооһо ехээр худалдадаг болорхо талаар республика дотор нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тиигэжэ худалдагдадаг бүхы нооһоной 98,3 процентнь нарин ба нарибтар болонхой. 1975 онтой сасуулжа үзэбэл, колхоз, совхозуудай мериное нооһо 15 процентээр ехэ тушаажа, тэрэнээ мүнөө 27 процентдэ хүргэнхэй. Бүхы нооһоной 53 процентнь нэгэдэхи классай шанартайгаар тушаагдажа, дутагдалтай нооһоной хэмжээн бага болоо. Нооһоной үнэ сэн дээшэлжэ, колхоз, совхозууд мүнгэн олзо ехээр абана. 1978 ондо республикымнай ажахынууд нооһо худалдажа, 32847,2 мянган түхэригэй олзо оруулһан байна. Энээнэй ашаар тэдэнэр хонин ажалай материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри ехээр һомолхо аргатай болонхой.

Олонхи ажахынуудта хонидой нооһо хайшалха хүдэлмэриин эмхидхэлгые, технологиие нарижуулан һайжаруулна. Тэдэнэр олон тоото жэжэ пунктнуудые барихаяа болижо, лабораторитой, нооһо ябталха түхеэрэлгэтэй оньһожоруулагдамал томо пунктнуудые эмхидхэнэ. Пунктнуудай дэргэдэ столово, мүн хүнүүдэй бэеэ угааха душ түхеэрэгдэнэ. Энэ талаар Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Баргажанай болон бусад районуудта ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Хониной нооһо хайшалалгада түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Олохон ажахынуудта нооһоной шанарые отара бүхэнөөр тодорхойлжо, хонишодой ажалай түлөөһые сэбэр нооһоной гарасаар тодорхойлно. Энэ арга «Забайкаллес», Борьёогой, «Октябрьский» совхозуудта болон бусад зарим ажахыда олон жэлэй туршада хэрэглэгдэнэ.

Байгша ондо 183 пунктда 7800 хүн хонидой нооһо хайшалха юм. Эдэнэр бүхыдөө 2 миллион шахуу томо хонидые, хурьгадые хиргажа, 6200 тонно нооһо абаха хараатай. Бүхы районуудта нооһо илгагшадай, лабораториуудай табан үдэрэй һуралсал боложо үнгэрөө.

Тиигэбэшье олон ушарта хонидые энэ хеһэда муугаар бэлдэһэнһээ, хайшашадта эрилтэ багаар табиһанһаа боложо, хайшалалгын үедэ нооһоной шанар гутаагдажа, ажахынуудта нилээд ехэ хохидол ушэруулагдана.

Ажахынуудта хонидой нооһо хайшалха болзорые нариндаар тодорхойлхо хэрэгтэй. Нооһоной хөөрөөгүй байхада гү, али ехээр гээгдэжэ хайшалбал, шанарынь алдагдаха байна. Жэшээнь, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хонидойнгоо нооһоной хайшалагдахаар хүсэд болоодүй, хонидойнгоо хүшэ абаагүй байха үедэ — июнь һарада энэ хүдэлмэрэз үнгэргэхэ гэжэ оролдодог. Тиигэжэ эдэнэрэй тушааһан нооһоной 70—90 процентнь гологдодог, сэбэр утаһанайнь гараса бага байдаг. Хонидой бэедэ нооһон үлөөгдэжэ, нооһониинь дабхар хайшалагдадаг байха юм.

Хайшалагдаһан нооһые зүбөөр илгаха гээшэ ехэ удха шанартай. Мериное нооһон 12 процент үнэ сэн ехэтэйгээр абтадаг, тиигэбэшье ажахынууд мериное нооһоёо нариндаар илгаха гэжэ оролдодоггүй. 1978 ондо Сэлэнгын районой ажахынуудай тушааһан нооһоной 51 процентнь, Загарайн районой —37, Зэдын районой —31 процентнь мериное тоотой байхадань, Хяагтын районой ажахынуудай тушааһан нооһоной миил 5,3 процентнь, Хурамхаанай районой —5, Баргажанай —6,3 процентнь мериное гэжэ илгагдаа.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ажахынуудай зооветеринарна мэргэжэлтэд хонидто бонитировко хэхэдэ, мүн нооһа хайшалха үедэ мериное нооһо илгаха хэрэгые анхардаггүй байна. Тэрэшэлэн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд нооһо илгагшадта, нооһоной шанар тодорхойлдог лабораториуудта хэрэгтэй туһаламжа үзүүлнэгүй, тэдэнэртэ эрилтэ багаар табина.

Нооһоной шанар тэрэнэй ута, оодоноор тодорхойлогдодог. Нооһон утал байгаа һаа, бүхэ һайнаар нэхэгдэдэг. Тиимэ нооһоной үнэ сэн холо дээгүүр байдаг гээшэ. 65 миллиметрһээ ута нооһон нэгэдэхи класста тоологдодог. Нёдондо худалдан абтаһан бүхы нооһоной 53 процентнь эды шэнээн утатай байгаа. Энэнь Сэлэнгын районой ажахынуудта 68 процентдэ, Баргажанда — 63, Хоридо —58, Яруунада—57 процентдэ хүрэһэн байгаа. Зүгөөр Түнхэнэй районой ажахынуудай тушааһан нооһоной аяар 61 процентнь оодон, гурбадахи классай гэжэ тоологдоо. Мүн Хяагтын, Бэшүүрэй, Захааминай районуудай ажахынуудта иимэрхүү байдал үзэгдөө. Имагтал оодон, гурбадахи классай нооһо тушаажа, колхоз, совхозууд нёдондо 108,6 мянган түхэригэй хохидолдо орсон байна.

Түрүү ажахынуудай дүршэл дээрэһээ харахадэ, эгээн муу сортын нооһониинь түрүүн хайшалагдажа абтаад, түсгаар амһартада хэгдэжэ, отаранн хайшалагдажа дүүрэнэнэй һүүлээр тушаагдадаг гуримтай. Энэ хүдэлмэриие отарануудта, хонишодой хүсөөр хэхэдэ зохид байдаг. Үгышье һаа, хайшалалгын пунктда толгойн, хүлнүүдэйнь, һүүлэй нооһо амяарынь хайшалжа, түсгаар амһарта соо суглуулжа болохо.

Гадна нарин нооһон соо шэрүүн үһэ нооһо холисолдошодог. Энэмнай олохон колхоз болон совхозуудта отарануудые бүридхэхэдөө хонидые нооһонойнь шанараар, классаарнь һайса илгаагүйһөө болоно. Нарин, нарибтар нооһотой хонидой отарада шэрүүбтэр нооһотой хонид дайралдадаг. Үгышье һаа, хайшалалгын пунктда нарин нооһотой хони хиргахадаа, хүлнүүдэйнь, толгойнь нооһо хамта хэжэ, шэгнэдэг, тушаадаг байна.

Нарин нооһоной шанар, мүн тэрэниие буруугаар илгаһанһаа, тэрэниие хадагалха, ябталха эрилтэнүүдые дүүргэгүйһөө болодог. Нарин нооһо ябталхадаа, нэгэ мешок дотор нарибтар гү, али шэрүүбтэр нооһо хэлсэжэрхидэг. Тиигэжэ нооһоной шанар гутаадаг. Нооһо ябталхадаа элдэб янзын, элдэб классай нооһо холижо огто болохогүй. Доогуур сортын нооһон амяараа ябталагдаха эзргэтэй.

Эдэ бүгэдэнөө хараад үзэхэдэ, промышленностиин хэрэглэдэг үнэ сэн ехэтэй нооһондо ехэ эрилтэ табигдадаг байна. Тиимэнээ колхоз болон совхозууд ГОСТ-ын эрилтын ёһоор нооһоёо һайса илгажа, эрхим шанартайгаар гүрэндөө худалдаха гэжэ оролдохо эзргэтэй. Тезд мүнөө дээрээ ажахынуудта эдэ эрилтэнүүд муугаар сахигдана.

Арбадахи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын, гүрэндөө эрхим шанартай, ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэхөөр нооһо худалдахын түлөө колхоз, совхоз бүхэндэ ехэ худэлмэри ябуулагдаха ушартай. Нэн түрүүн хонидой нооһо хайшалдаг пунктнуудые бүхы тухеэрэлгэнүүдээр хангаха, нооһоной шанар тодорхойлдог лабораториуудай худэлмэри гуримшуулха, хайшашад, классировщигууд болон лаборантнуудые һайнаар һургаха шухала болоно. Хайшалалгын пункт бүхэндэ ажалладаг хүнүүдые нооһо худалдан абадаг ГОСТ-ын эрилтэнүүдтэй танилсуулха, ямар шанартай нооһон, хэды сэнтэй байхаб гэжэ тэдэнэртэ ойлгуулха, хайшашадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ худэлмэриин шанарта гол анхарал хандуулагдаха эзргэтэй.

Н. МАЛЫГИН,
худөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба шанарай талаар Буряадай АССР-тэхи гүрэнэй ахамад инспектор.

ЭРДЭМ МЭДЭСЭЕЭ-ЭСЭГЭ ОРОНДОО

Сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй хүндэлэлдэ Кремль соо уулзалга болобо

Сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй хүндэлэлдэ июниин 29-дэ Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга болобо. СССР-эй оборонын министерство, Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлени тэрэниие үнгэргөө.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал Д. Ф. Устинов эндэ сугларһан хүнүүдтэ халуунаар үгтагдан, үгэ хэлээ. Сэрэгэй академи дүүргэгшэдые, мүн армида болон флодто эрдэм ехэтэй мэргэжэлтэдые һургажа гаргаһантайнь дашарамдуулан сэрэгэй академинүүдэй личнэ составые тэрэ үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

—Хүндэтэ даабари дүүргэһэндээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, СССР-эй оборонын Советэй Түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай маршал нухэр Леонид Ильич Брежневһээ халуун амаршалга, эгээл һайн һайхан хүсэлэн таанарта хүргэһэндөө угаа ехээр сэдьхэлээ хананаб, —гэжэ Д. Ф. Устинов хэлэбэ.

Уулзалгада хабаадагшад үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар энэ мэдээсэлые угтаба.

Һүүлээрнь СССР-эй оборонын министр, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Советэй амаршалгые соносхоо. Тэрээн дотор СССР-эй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генералнуудта болон офицернүүдтэ, сэрэгэй академинүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан аха дүү оронуудай арминуудһаа түлөөлнэн дайшалхы ханинарта үнэн зүрхэнэй амаршалганууд хүргэгдэнэн байна.

Сэрэгэй академинүүдые мүнөө дүүргэгшэд һуралсалайнгаа үедэ олоһон эрдэм мэдэсэеэ оюун бэлигтэйгээр хэрэглэхэ, хүн зонтой ябуулагдадаг худэлмэриин онол аргые оролдосотойгоор шудалха, сэрэгэй гурим журамые бүхы хэмжээгээрнь бэхижүүлхэ, частьнуудай болон корабльнуудай дайшалхы бэлэн байгые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ашаар зэбсэгтэ хүсэнүүдэй үмэнэ КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байха гэһэн бата этигэл найдабари энэ амаршалга дотор хэлэгдэнэн байна.

Эндэ сугларагшадай зүгһөө, сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй болон зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бүхы личнэ составай зүгһөө Советскэ Союзай маршал Д. Ф. Устинов зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байһанайнь түлөө үнэн зүрхэнэй амаршалга болоод, һайн һайхан хүсэлэн хүргэнэнэйнь түлөө КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, Совет правительствада, Леонид Ильич Брежневтэ өөртэнь хани халуун баясхалан хүргөөд, сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэд арадайнгаа үмэнэ, Эхэ оронойнгоо үмэнэ өөһэдынгөө уялгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ юм гэжэ найдуулба.

Венэдэ үнгэргэдэһэн хэлсээнэй дүнгүүд, гар табилгатай ОСВ-2 гэдэг Договор болон бусад документнүүд бүхы дэлхэй дээрэ һайн сэгнэлтэ абаба. үргэн ниитэ арад зоной зүгһөө, гүрэнүүдэй оюун бодолто ажал ябуулагшадай зүгһөө дэмжэгдэбэ гэжэ Д. Ф. Устинов тэмдэглээ.

Уласхоорондын оршон байдалда үнэн зүб сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, ондоошье шэнжэтэй ушар баримтануудые харангүй байхын аргагүй. Энхэ тайбан харилсаанай болон эб найрамдалта холбоо барисаанай дайсад «советэй зүгһөө дайнай аюул тохёолдуулагдана» гэдэг худал хуурмаг үгэнүүдые ехээр хэрэглэн, түгшүүрилтэ байдал һуларуулгада һаад ушаруулхые һэдэнэ, арадуудай хоорондоо этигэлсэхэгүй ябадал түрүүлнэ. Эб найрамдал бэхижүүлгэдэ СССР-эй үлэмжэ ехээр хубитаяа оруулха тума манай дайсад Советскэ Союзай политика тушаа баһал ехээр худал хуурмаг үгэ тараана. Өөһэдынгөө бодото хараа бодолые али болохоор далдалха зуураа, тэдэнэр сэрэгэй бюджедүүдые дээшэлүүлхын түлөө, буу зэбсэг бүри ехээр бүтээн гаргахын түлөө уряална. Гэхэтэй хамта, олохон империалис үрэнүүдэй буу зэбсэгүүдэй тоо хэмжээн тэдэнэй аюулгүйе сахихада хэрэгтэй хэмжээнһээ мүнөө нилээд дээшээ байха юм.

Тиимэһээ бидэнэр хододоо ехэ һэрмжэтэй байха, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсые саг үргэлжэ бэхижүүлхэ, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Бидэнэр аха дүү социалис оронуудтай хамтадаа эб найрамдалай оршон байдалда социализм болон коммунизм байгуулгын ашатай һайн эрхэ нухэсэлнүүдые найдамтайгаар хангахын тула урдынхидал мэтэ хүсэлэл оролдолгоёо гаргахабди. Совет зэбсэгтэ хүсэнүүд эдэл арюун нангин зорилгонуудай аша туһада алба хэнэ гээшэ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-политическэ академие дүүргэгшэ капитан А. П. Инюточкин, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновскиин нэрэмжэтэ бронетанкова сэрэгүүдэй сэрэгэй академие дүүргэгшэ ГДР-эй арадай национальна арминн майор Ф. Шнейдер, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин кафедрын начальник генерал-майор -инженер Б. И. Назаров уулзалга дээрэ үгэ хэлээ.

Сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй хүндэлэлдэ болоһон уулзалга үнэн зүрхэнэй хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

ЮУМЭНЭЙ СЭН ТОГТООДОГ СССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДТЭ

Юумэнэй сэн саашадань эмшуулхын, зарим эд то- наймаалха хэрэгые гу- тай болгохын тулада мэнэй сэн тогтоодог СР-эй гүрэнэй комитет тоол абаба. Энэ тогтоолой юр, 1979 оной июлиин 1- эхилэн, үнэтэ металлнуу- ар хэгдэһэн ювелирнэ хэ- сэлнүүдэй рознично гүүд дээшэлүүлэгдэбэ дэнэй протезнүүдтэ хэ- лэгдэдэг металлай мүнөө гаа сэн тэрэ зандаа үлэ- мүн гэр бүлэ болоходоо далдаг бэһэлигэй тү- үгтэдэг урдань тогтоог- он мүнгэн түлөөһэн нэ- эгдэхэ байна). Тэрэшэлэн ан арһануудта, ангай ар- ар өёгдоһон зүйлнүүдтэ, иной арһан дэгэлнүүдтэ он зүйлнүүдтэ (энээгээр доһон үхибүүдэй хубса- гаа бэшэндэ), ковёрнуудболон коверой зүйлнүүдтэ, зарим янзын мебельдэ, хүнгэн автомобильнуудта рознично сэн мүн лэ нэмээгдээ.

Зарим эд товарнуудай рознично сэнгэй хубилгадаһан тухай мэдээсэлэй толилогдоһонтой дашарамдуулан, Юумэнэй сэн тогтоодог СССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **Н. Т. Глушковто** ТАСС-ай корреспондент хандажа, энэ мэдээсэл тайлбарилхыень гуйба.

— Байгша оной июлиин 1-һээ эхилэн, зарим эд товарнуудай рознично сэнгүүд хэр ехээр нэмээгдэбэ гээшэб, дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгыт?

— Үнэтэ металлнуудаар хэгдэһэн хэрэгсэлнүүдтэ, ковернуудта, коверой зүйлнүүдтэ, ангай арһануудта болон ангай арһаар оёгдоһон зүйлнүүдтэ рознично сэнгүүд дунда зэргээр 50 процентээр, хүнгэн автомобильнуудта 18 процентээр, хилын саанаһаа асаргдаһан гарнитурна мебельдэ 30 процентээр, манай орон дотор хэгдэһэн мебельдэ 10 процентээр нэмээгдээ. Эдэ сэнгүүдэй хубилгадаһан тухай Юумэнэй сэн тогтоодог СССР-эй гүрэнэй комитедэй мэдээсэл мүнөөдэр толилогдобо.

Шүдэнэй протезнүүдтэ хэрэглэгдэдэг үнэтэ металлай, ангай арһаар оёгдоһон үхибүүдэй хубсаһанай, тэрэшэлэн кролигой арһаар болон хониной арһаар (пальтоһоо гадна) оёһон хубсаһанай, мүн үхибүүдэй мебелиин рознично сэн хубилгагдаагүй. Анха түрүүшынхеэ гэр бүлэ боложо байһан хүнүүдэй андалдадаг алтан бэһэлигүүдэй үнэтэй болоһон дээрэһээ гэр бүлэ болоһонине хуулитаар тэмдэглэхэдэ үгтэдэг мүнгэн түлөөһэн хүн бүхэндэ 70 түхэриг хүрэтэр нэмээгдэбэ.

Ресторанууд болон кафешүүдэй зэргэһээ дулдыдуулан, эдэ предприятинуудтахи юумэнэй сэнгүүд үдэшын сагта 25-һаа 45 процент хүрэтэр нэмээгдээ. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта худалдагдадаг ливын сэн дунда зэргээр мүн лэ 45 процентээр нэмээгдээ.

Предприяти болон эмхинүүдэй, дээдэ, тусхай һургуулинуудай дэргэдэхи столовонуудта, һургуулиин буфедүүдтэ, вагон-ресторануудта, суднануудай ресторануудта, закусочнануудта, пирожки, пельмень худалдагдадаг газарнуудта, «Молочное», «Мороженое», «Молодёжное», «Детское» гэжэ кафенүүдтэ юумэнэй сэнгүүд хуушаараа үлэбэ. Мүн рознично худалдаанай эмхинүүдтэ пивын мүнөө байгаа рознично сэн хубилгагдаагүй.

Ресторанууд болон кафе, баарнууд болон ниитын эдеэ хоолой бусад предприятинуудай худэлмэриие һайжаруулха тушаа шухала хэмжээнүүдые абахыень, мүн хүн зониие болбосоноор хангалгые һайжаруулхыень худалдаа наймаанай зургаануудта даалгагдаа.

— Ямар ушарһаа эдэ юумэнэй сэнгүүд дээшэлүүлэгдэбэ гээшэб?

— Хэнэйшье мэдэһээр, манай орон дотор арадай хэрэглэлэй элдэб янзын эд товарнуудые ехээр бүтээн гаргадаг болохын тулада ехэ юумэн хэгдээ, хэгдэжэшье байна. 1970 онойхитой сасуулбал, холодильник, пылесос, магнитофон, часы, мебель, ковёр, шаазан амһарта гэхэ зэргын удаан хэрэглэлэй эд бараан 1,5—2,2 дахин ехээр бүтээн гаргагдадаг болоһон байна. Бүхы янзын бүд, арһан гутал болон бусад эдэлэнүүд эли бодо ехээр бүтээгдэдэг болоо. Оройдоол 10 жэлэй урда тээ 100 мянга шахуу хүнгэн автомобиль хүн зондо худалдагдадаг байгаа һаа, нёдондо 1 миллион 170 мянган хүнгэн автомобиль худалдагдаа; үнгэтэ программа абадаг телевизорнүүд урдань 46 мянга худалдагдадаг һаа, 1979 ондо 1 миллион 900 мянган тиимэ телевизор худалдагдаха юм.

Хэдэ хэдэн зүйлэй эд бараанай ехээр бүтээгдэдэг болобошье һаань, хүнүүдэй эрилтэ үшөөл гүйсэд хангагданагүй. Ушар нимэһээ ювелирнэ болон ангай арһан зүйлнүүдые, тэрэшэлэн ковёр, хүнгэн автомобиль болон хилын саанаһаа асаргдаһан мебель худалдалгые гуримшуулхын тулада юумэнэй сэн тогтоохо арга оньһые хэрэглэхэ баатай бологдобо. Манай орон дотор бүтээгдэдэг мебелиин сэнгэй зарим тэды дээшэлүүлэгдэһэн ушарые тайлбарилбал, энэнь тэрэнэй түхэл янза, сортын нилээд шэнэдхэгдэжэ һайжаруулһантай, тэрэшэлэн мебельдэ ородог модо бэлэдхэлгын гарзын ехээр дээшэлһэнтэй холбоотой юм.

Юумэнэй сэнгые хубилгаха тухай толилогдоһон мэдээсэлһээ харахада, үсөөхэн тэдыл эд товарнуудай рознично сэн хубилгагдана, харин хүнэй хэрэглэдэг эдеэ хоолой болон эдеэ хоолой бэшэшье гол товарнуудай сэн хуушаараа үлэнэ гэжэ харагдана. Олон жэлэй туршада эдэ мэтын гол хэрэглалэй юумэнэй рознично гүрэнэй сэн хубилгагданагүй. Тэрэшэлэн хүн зоной хэрэглэдэг электрын элшэ болон газай, бусад коммунальна туһаламжын түлөө тогтоогдоһ

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛХА

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсалай жэл түгэсэбэ. Партиин Советскэ райком үнгэрhэн hуралсалай жэлэй дүн согсолжо, энэ шухала хэрэгые саашадаа ямараар ябуулха байhанаа хараална.

Шагнагшаднай үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал hургаалые, партиин XXV съездын, КПСС-эй ЦК-гай июлиин ба ноябрин (1978 он) Пленумүүдэй, СССР-эй Конституциин материалнуудые, нүхэр Л. И. Брежневэй зохёолнуудые шудалаа.

1978—1979 онуудта Советскэ район соо политическэ ба экономическа hуралсалда 15 мянган хүн хабаадаа. Энэмнай урда hуралсалай жэлэйхидэ орходоо хоёр мянган шагнагшанаар олон. Үнгэрhэн жэлдэ теоретическэ ба методологическа семинарнуудай тоо хорёор олон болоо. Экономическа ба коммунис ажалай hургуулинуудта эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлэгшэд олошороо. Шагнагшадай 70 процентнь СССР-эй Үндэhэн Хуули шудалаа, мянга гаран хүдэлмэришэн үйлэдбэриин ашаг үрэ ба ажалай шанар дээшэлүүлхэ түрүү дүй дүршэлтэй танилсаа. Hуралсалай бүхы шатануудай хэшээлнүүдтэ Москвагай Бауманска hунгуулин округой hунгагшадай урда нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ шудалагдаа.

Үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ хүтэлбэрилхы кадрнуудай эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулhан байнабди. Энэ асуудалаар манай ябуулжа байhан хүдэлмэри КПСС-эй обкомой бюро дээрэ хаража үзэгдөө. Бюрогой абаhан тогтоол ажал хүдэлмэридэмнай ехэ нүлөө үзүүлhэн, хүтэлбэри болоhон байна. Горпромторгын, геологуудай управлениин, оёдолой «Байкал» нэгэдэлэй, Буркоопсоюзай, шэлэй заводой, олонхи министерство болон hуралсалай эмхинүүдэй партийна организацинууд политическэ hуралсалые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилөө, пропагандистнуд хэшээлнүүдээ hайнаар, теориин асуудалнуудые ажабайдалтай нягта холбоотойгоор үнгэргэжэ шадаа.

Шэлэй заводой партийна организаци үзэл сурталай, политическэ - хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин арга боломжнуудые тааруугаар хэрэглэнэ. Энэнииень иимэ үшар гэршэлнэ, Заводто хүдэлдэг хүн бүхэн ажалдаа коммунис ёhоор хандадаг болохын түлөө хүдэлөөндэ оролсонхой, 1978 оной 1-дэхи кварталда хүдэлмэришэдэй 80,4 процентнь хубиин табан жэлэй түсэбтэй байгаа. Харин мүнөө тэдэнэй тоо 91 процентдэ хүрэнхэй. Заводой эбтэй эетэй ажалша коллектив байгша оной үнгэрэгшэ hарануудта продукци худалдаха түсэб 101,3 процент дүүргээ. Түсэбhөө гадуур 81 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Эдэ бүгэдэ үйлэ хэрэгүүдтэ пропагандистнарай ехэ хубита бии. Н. М. Чипизубов, В. И. Курмаев, И. И. Рыков, Е. С. Божедомов, Н. И. Назаренко гэгшэд түрүү пропагандистнар юм.

Марксизм-ленинизмые үндэhэн суртал шудалагшадай, мүн коммунис ажалай hургуулинуудай шабинар ажалай бүтээсэ, продукциин шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулhан үүсхэлнүүдые гаргаа. Жэшээлхэдэ, коммунист Н. А. Богданова табан жэлэй түсэбые В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойн баяр болотор дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ үүсхэлыень цехэй шэл хайрсаглагшад бултадаа дэмжээ hэн. Тэдэнэр абаhан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэнэ.

КПСС-эй райком пропагандистнарта жэлhээ жэлдэ онсо анхарал хандуулдаг. Мүнөө Советскэ райондо 639 хүн пропагандистаар ажаллана. Тэдэнэй 379-ниинь партийна hуралсалай hургуули, семинарнуудые хүтэлбэрилнэ, 73 пропагандистаар хэмжээ ябуулганууд район дотор саг үргэлжэ эмхидхэгдэжэ, үнгэргэгдэжэ байдаг. Тиигэжэ семинарнууд ходо болодог, пропагандистнар марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ hурадаг, янза бүрнин конференциүүд, нээмэл хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг, түрүүшүүлэй дүршэл согсолгдодог, мүн бэшэшье туhаламжа тэдэнэртэ үзүүлэгдэдэг. Үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ нээмэл 18 хэшээл үнгэргөөбди, 4 пропагандистнарай дүршэл согсолгдоhон байна.

Партиин райком пропагандистнарай ажалда хүтэлбэрилхы тушаалтадые олоор хабаадуулха хэрэгтэ үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ онсо анхарал хандуулаа. 473 хүтэлбэрилхы тушаалтад хүндэтэй ниитын хүдэлмэри ябуулаа. Тэдэнэй дунда министрнүүд, орлогшонорынь, управлени, засагай зургаануудд, предприятинуудд ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд бии. Тэдэнэр бултадаа дээдэ мэргэжэлтэйшүүл, 98 процентнь коммунистнууд юм. Жэшээлхэдэ, «Свинопром» трестын начальник Н. Н. Щербаков 10 жэлэй туршада пропагандистаар ажаллана. Нүхэр Щербаковой хүтэлбэрилдэг hургуулинин шагнагшад хэшээлнүүдhээ шалгаагаангүйгөөр гээгдэдэггүй, үзэжэ байhан материалаа эдэбхитэйгээр шудалдаг байна. Тус hургуулиин hүүлшын дүн гаргаhан хэшээл—теоретическэ конференци ехэ hонирхолтойгоор үнгэрөө. «Хүгжэлтэ түгэс социализм — мүнөө үеын социальна дэбжэлтын дээдэ туйлалта» гэжэ нэрэтэйгээр тэрэнь үнгэргэгдөө. Шагнагшад Н. В. Волкова, А. И. Тумурова, И. И. Зимирев болон бусад hонирхолтой элидхэлнүүдые хээ.

Эндэ үшөө нэгэ асуудал талаар хэмжээ ябуулганууд район дотор саг үргэлжэ эмхидхэгдэжэ, үнгэргэгдэжэ байдаг. Тиигэжэ семинарнууд ходо болодог, пропагандистнар марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ hурадаг, янза бүрнин конференциүүд, нээмэл хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг, түрүүшүүлэй дүршэл согсолгдодог, мүн бэшэшье туhаламжа тэдэнэртэ үзүүлэгдэдэг. Үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ нээмэл 18 хэшээл үнгэргөөбди, 4 пропагандистнарай дүршэл согсолгдоhон байна.

Партиин райком пропагандистнарай ажалда хүтэлбэрилхы тушаалтадые олоор хабаадуулха хэрэгтэ үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ онсо анхарал хандуулаа. 473 хүтэлбэрилхы тушаалтад хүндэтэй ниитын хүдэлмэри ябуулаа. Тэдэнэй дунда министрнүүд, орлогшонорынь, управлени, засагай зургаануудд, предприятинуудд ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд бии. Тэдэнэр бултадаа дээдэ мэргэжэлтэйшүүл, 98 процентнь коммунистнууд юм. Жэшээлхэдэ, «Свинопром» трестын начальник Н. Н. Щербаков 10 жэлэй туршада пропагандистаар ажаллана. Нүхэр Щербаковой хүтэлбэрилдэг hургуулинин шагнагшад хэшээлнүүдhээ шалгаагаангүйгөөр гээгдэдэггүй, үзэжэ байhан материалаа эдэбхитэйгээр шудалдаг байна. Тус hургуулиин hүүлшын дүн гаргаhан хэшээл—теоретическэ конференци ехэ hонирхолтойгоор үнгэрөө. «Хүгжэлтэ түгэс социализм — мүнөө үеын социальна дэбжэлтын дээдэ туйлалта» гэжэ нэрэтэйгээр тэрэнь үнгэргэгдөө. Шагнагшад Н. В. Волкова, А. И. Тумурова, И. И. Зимирев болон бусад hонирхолтой элидхэлнүүдые хээ.

Эндэ үшөө нэгэ асуудал талаар хэмжээ ябуулганууд район дотор саг үргэлжэ эмхидхэгдэжэ, үнгэргэгдэжэ байдаг. Тиигэжэ семинарнууд ходо болодог, пропагандистнар марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ hурадаг, янза бүрнин конференциүүд, нээмэл хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг, түрүүшүүлэй дүршэл согсолгдодог, мүн бэшэшье туhаламжа тэдэнэртэ үзүүлэгдэдэг. Үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ нээмэл 18 хэшээл үнгэргөөбди, 4 пропагандистнарай дүршэл согсолгдоhон байна.

Партиин райком пропагандистнарай ажалда хүтэлбэрилхы тушаалтадые олоор хабаадуулха хэрэгтэ үнгэрhэн hуралсалай жэлдэ онсо анхарал хандуулаа. 473 хүтэлбэрилхы тушаалтад хүндэтэй ниитын хүдэлмэри ябуулаа. Тэдэнэй дунда министрнүүд, орлогшонорынь, управлени, засагай зургаануудд, предприятинуудд ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд бии. Тэдэнэр бултадаа дээдэ мэргэжэлтэйшүүл, 98 процентнь коммунистнууд юм. Жэшээлхэдэ, «Свинопром» трестын начальник Н. Н. Щербаков 10 жэлэй туршада пропагандистаар ажаллана. Нүхэр Щербаковой хүтэлбэрилдэг hургуулинин шагнагшад хэшээлнүүдhээ шалгаагаангүйгөөр гээгдэдэггүй, үзэжэ байhан материалаа эдэбхитэйгээр шудалдаг байна. Тус hургуулиин hүүлшын дүн гаргаhан хэшээл—теоретическэ конференци ехэ hонирхолтойгоор үнгэрөө. «Хүгжэлтэ түгэс социализм — мүнөө үеын социальна дэбжэлтын дээдэ туйлалта» гэжэ нэрэтэйгээр тэрэнь үнгэргэгдөө. Шагнагшад Н. В. Волкова, А. И. Тумурова, И. И. Зимирев болон бусад hонирхолтой элидхэлнүүдые үнгэргөө.

О. БАЛДАНОВА.

АЖАЛШАДТА АЙЛШААР...

Орьёл уула хадата Аха нютаг Буряад ороной эгээл захын район ааб даа. Иишэ гансал самолёдоор ошожо болодог. Зүгөөр манай ажалшад түб газарhаа холо байнабди гэжэ огто hанадаггүй. Юуб гэхэдэ, лекторнууд, артистнууд хирэ-хирэ болоод лэ нютаг нугаарнай айлшалан ерэжэл байдаг ха юм.

«Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараhан сагhаа хойшо айлшад бүри олошороо. Һая «Знание» бүлгэмэй гэшүүн, лектор Сергей Дамдинович Бабуев ерэ. Тэрэ «Хитадта боложо байhан үйлэ хэрэгүүд тухай» лекци районой түб Орлиг тосхоной эмхи зургааануудта, предприятинуудта, уншаа.

Харин геолого-минералогическа эрдэмэй кандидат Вячеслав Ефимович Руденко «Буряад ороной байгаалнин нөөсэ баялиг, арга боломжонууд» гэhэн асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

О. БАЛДАНОВА.

Мүнөөдэр — Далайн ба гол мүрэнэй

Флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ТАМАРАЛГЫН ТАЛМАЙ — ДЭЛХЭЙН ОКЕАН

СССР-эй Далайн флодой министерствын электронно-тоололгын машина совет онгосонуудай «хүдэлмэриин талмайе» эгээл нигэжэ тодорхойлhон байна. Мүнөө худалдаа наймаанай совет флот 1700 гаран элдэб хэмжээнэй, элдэб байгуулбари тай онгосонуудhаа бүридүүлэгдэнхэй юм гэжэ ТАСС-ай корреспондент Л. Ермаковада министерствын түлөөлэгшэ мэдээсэбэ. Тэдэ онгосонуудай али нэгэнэйнь эгээн мүнөө ямар ашаа тээнхэй, хайшаа шэглэжэ ябаhые Гол тоолон тодорхойлолгын түбэй компьютер алдуугүйгөөр оройдоол гурбан секундhээ эхилээд, нэгэ минута хүрэтэр саг соо заагаад үгэдэг юм.

Журналисттай хөөрэлдэжэ байhан Гол тоолон тодорхойлолгын түбэй мэргэжэлтэ В. В. Тимофеевэй хэдэн клавиш даражархихада, дисплейн самбар мэтэ экран дээрэ яларма ногоон үлхөө точконууд зурагашалдаба. Энэнь дэлхэйн океан соо тамаржа ябаа манай онгосонуудай эгээн захын координадууд гээшэ.

Хойто широтагай 80-дахи градус шадар «Арктика» гэжэ атомоходой ябахыень харанабди. Тэрэ Франц-Иосифой газарhаа мүльhэн зам «Индигирка» гэжэ дизель-электроходто гаргажа үгэхэ зорилготой дабшана бшуу. Тиихэдэ 350 километр утатай Енисейн тохойн хүжэ мүльhые «Капитан Сорокин» хаха зуран харгы гаргана. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ хүсэтэ ледоколнууд арктическа тамаралгын саг болзорые хубилгаха тусхай даабаритай худэлнэ ха юм. Мүнөө, сэхынь хэлэхэдэ, Хойто мүльhэтэ океанай трассануудулаан далайн харгынуудhаа дутуугүй хүлгөөтэй болонхой. Полярна бүhэлүүрэй арын Дудинка, бусад портнуудта мүнөө хэдэн арбаад ашаанай онгосонууд хүрэжэ ерэнхэй.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй урда хуби руу харасаяа шэглүүлэе. Холын Австралиин эрьенүүд шадар манай онгосонуудай замууд хүрэнхэй. Ороной эгээн томо портнуудай нэгэн Сиднейдэ «Путивль» гэжэ ашаанай теплоход ошонхой байна. Харин хүн зониие шэрэдэг «Федор Шаляпин» гэжэ асари томо лайнер Австралиин туристнуудые hуулганхай, ээлжээтэ круиздаа—холынгоо аяншалгада гараба.

Уласхоорондын эгээн хүлгөөтэй замууд дээрэ хүдэлдэг совет пассажир онгосонууд жэлдээ зуу гаран круиз хэдэг гэжэ тэмдэглэхэдэ hонирхолтой. Эрхим hайнаар эмхидхэгдэhэн амаралта, дэлгэр ород янзаар айлшадаа угтан абадаг жама ёhонь, хамаг талаhаа өө мөөгүй хангалтань манай онгосонуудые дэлхэйн аяншалагшадай дунда алдаршуулаа гэхэдэ алдуугүй. СЭБ-эй гэшүүн-оронуудай баталан абаhан далайн худалдаа наймаанай онгосонуудай тамаралга ба тэдэнэй харилсаа холбоон тухай хэлсээн дотор хани барисаанай, али али талын аша үрын гол ёhонууд тодорхойлогдонхой.

Социалис оронуудай партинуудые холбоhон далайн замууд эгээн харилсаатай, ябалсаатай гэжэ үнөөхил ЭВМ-най харуулна. Имагтал гансахан Куба тээшэ ошоhон далайн замаар эгээ мүнөө 50 шахуу совет теплоход тамаран ябана. Тэдэнэй дунда нэгэ доро зуу мянга гаран тонно ашаа зөөхэ арга боломжотой шэнэ түхэлэй хэдэн онгосонуудые нэрлэмээр...

Бүмбэрсэг дэлхэйн «нүгөө хажууда» аха дүү Вьетнамай эрье шэглэн баhал манай теплоходууд дабшана. Клавишуудые дахинаа даражархихадань, эндэhээ хэдэн мянган миль газарта оршодог Хайфоной порт экран дээрэ бии болоно. Тэрэнэй причалнуудай дэргэдэ зогсоhон онгосонуудай танил нэрэнүүдые омогорхон уншанабди: «Марина Раскова», «Минск», «Борис Лавренев». Ээлжээтэ эзэрхэг түримхэй дайнай үршуhаа дахинаа hандаралда ороhон энэ ороной эршэтэйгээр hэрган хүгжэлгэдэ шухала хэрэгтэй элдэб оньhон түхеэрэлгэнүүдыс, машинануудые, барилгын материалнуудые, бусад олон янзын эд бараа интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ совет морягууд асараад байна бшуу.

Энэ Гол тоолон тодорхойлолгын түбтэ 2500 магнитна миндаhан бүридүүлэгдэнхэй. Тэдээн дээрэл совет флодой имагтал мүнөөдэрэйнь байдал бэшэ, 1971 онhоо — энэ түбэй байгуулагдаhан сагhаа — хойшонхи хугасаа дотор онгосонуудай ябасые тоб байса тодоор харуулhан бүхы замууд барлагданхай. Ороной пароходство, томонууд портнуудта үшөө 34 иимэ түхэлэй түб эмхидхэгдэнхэй. Тэдэл түбүүд хэрэгтэй бүхы мэдээнүүдые үгэжэ байдаг шуу. Юуб гэхэдэ, тэдэ мэдээнүүдые үндэhэлэн, портнуудай ажал худэлмэриин хэмжээе тодорхойлхо, теплоходуудай ябаха график зохёохо, аюулда ороhон онгосонуудые абарха хэрэгтэ заримыень хабаадуулха, бусадшье тон шухала шиидхэбэринүүдые яаралтай түргөөр абаха арга олдохо байна бшуу.

Иимэ тоолон тодорхойлолгын түбүүд ямаршье амаралтагүйгөөр худэлдэг. Энэншье ойлгосотой ааб даа. Мүнөөшье үдэр, июлиин 1-дэ, воскресенидэ, богонихон саг соо, тон тодорхойгоор хаана ямар онгосонуудай ябажа байhан тухай мэдээгээ үгэхэнь дамжаггүй. Тиихэдэнь ехэнхи морягууд сэнхир далай, океануудаи уужамда өөhэдынгөө мэргэжэлэй hайндэрые угтажа байна гэжэ элирхэйлээд, тэдэнине hайндэрөөрнь халуунаар амаршалха болоно бэшэ гүбди?!

УКРАИНЫН ССР. Совет лихтеровоз «Юлиус Фучик» түрүүшынгээ тамаралые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэ шэнэ судна тус бүридөө 1100 тонно багтаамжатай 26 лихтер бэедээ абаха шадалтай. Эндэ хэгдэдэг бүхы худэлмэри гүйсад оньhожоруулагданхай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Юлиус Фучик».

ТАСС-ай фотохроникo.

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

КУБАНИИН БАЯН ТАРЯАН

КРАСНОДАР. Краснодарай хизаарай Кушевска, Белоглинска, Брюховецкэ болон бусад районуудай олон ажахынууд түрүүшын мянгаад тонно наhарай шэнэнисэ хуряажа тушааба. Гол түлэб эрхим шанартай ороhон хадагдана.

Энэ жэлэй хадалга ороohо бэлэдхэлэй эхилэлгын заншалта болзорто заhабари оруулhан байха юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, намар таригдаhан шэнэнисэ хаа хаанагүй нэгэ жэгдээр эдэшэhэн байгаа. Хизаарай урда нютагуудай бэшэ, харин зүүн-хойто районуудай таряашад түрүүлэн ороohо гүрэндэ худалдажа захалба.

Кушевскэ элеватор хадаа үргэн дэлюун, нюдэ алдама таряан далай соогуур тамаржа ябаhан саhан сагаахан онгосо мэтээр үзэгдэнэ. «Эхэ ороманай, Кубаниин баян таряа тушаажа, абыш!» — гэhэн үгэнүүдтэй транспарантнуудаар шэмэглэгдэhэн машинануд хойно хойноhоо иишэ ерэнэ.

Лабораторидо нэгэшье минута hаатуулгданагүй. Ашаалалга-буулгалгын оньhон түхеэрэлгэнүүд жэгдэ hайнаар худэлнэ. Минутын үнгэрхэдэ, алтан шаргал таряан тушаалгын бункернууд руу адхагдана.

Староминска, Тихопецкэ болон бусад районуудта «Поли-тоог-элеватор» гэhэн хуряалгын конвейер худэлжэ эхилэнхэй. Хизаарта шэнэ ургасын ороohо зөөлгэдэ 50 мянган автомашина, тракторна поезд худэлгэгдэнэ. Промышленна предприятинуудай коллективүүд ашаанай машинануудай зарим хубиниень эльгээhэн байгаа. Зөөлгэдэ ороohо гэллые хороохын тула бүхы машинануд hайнаар түхеэрэгдэhэн, кузовайнь нухэ hүбэ бүтүүлэгдэhэн байна. Диспетчерскэ албан ороohо зөөлгые наринаар хангаха арга олгоно.

Кубаниин таряашад энэ жэлдэ 4 миллиард 360 мянган тонно таряа гүрэндэ худалдахые шиидэнхэй. Таряашадай дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари, эршэ зорис энэ талаар шэглүүлэгдэнхэй.

ҮЬhЭ САБШАЛГАДА КОМБАЙНУУД ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

САРАТОВ. Үргэнөөр абадаг жаткануудтай ороhоной самоходно комбайнууд үбhэ сабшалгада гаргагдаба. Өөhэдынгөө ажахынуудта үбhэ сабшалгада хуушан машинануудые хэрэглэхын тула Саратовска областиин Базарно-Карабулакска районой уралан нарижуулагшад тусхай оньhон түхеэрэлгэ бүтээhэн байгаа. Молотилкануудайнь орондо эдэнэр ондоо түхеэрэлгэ тодхон табиhан, копнителиинь үргэдхэhэн, ЖВН-6 түхэлэй жаткануудые шагтагалhан байгаа.

«Правда», партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозуудта үргэн зуруудаар абадаг самоходно агрегадууд үбhэ сабшадаг юрын машинануудта орходоо 4 дахин түргөөр худэлдэг байха юм. Эдэнэр гансал сабшадаг бэшэ, харин хэрэгтэй болоод байгаа hаань, хуряадаг, хатаhан үбhэ бухалладаг байха юм.

Районой үбhэшэд зорюута түхеэрэгдэhэн 50 комбайнаар нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо хоёр дахин ехэ тэжээл бэлэдхээ.

Энэ шэнэ зүйл Саратовска областиин бусад ажахынуудта hайшаагдан дэмжэгдэбэ. Тиигэжэ мүнөө хуушаhан комбайнууд заhабарилагдажа, нуга сабшалан дээрэ худэлгэгдэнэ.

ДУУ, ХАТАРАЙ hАЙНДЭР

РИГЭ. Элдэб арадуудай үянгата hайхан аялга хүгжэм Латвиин ниислэл хотодо соностожо захалба. Республикын hурагша залуушуулай дуу хатарай hайндэр эндэ нээгдээ. 18 мянга гаран эдир дуушад, хүгжэмшэд, шатаршад «Аялга дуугаараа Совет Эхэ ороноо алдаршуулхабди!» гэhэн урнатай хүгжэмэй харалгада хабаадана. Бусад аха дүү союзна республикануудhаа, мүн ГДР-hээ, Польшоhоо, Чехословакиhаа үетэн сасуутаннинь Латвиин үхибүүдтэ айлшаар ерэбэ. Энэ hайндэр Үхибүүнэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаа.

— Уран hайханай бүлгэм республика дотор үхибүүдые гоё hайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгын таhаршагүй хубинь болоно, — гэжэ Латвиин ССР-эй гэгээрэлэй министр М. Я. Карклинь хэлэбэ.—Хүгжэм, уран зураг болон театральна искусствые гүнээгыгөөр шудалалгын классуудманай hургуулинуудта байгуулагданхай юм. Архитектура болон киноискусство шудалалгын хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг. Латыш арадай үни холын дуу, хатарай ба бусад соёлой ёhо заншалнууд энэ талаар шухала үүргэ дүүргэдэг байна. Мэргэжэл шадабаритай багшанар, композиторнууд, хүгжэмшэд, уран зураашад нимэ hургуулинуудта багшалдаг. Тиин мүнөө эдэнэр hурагшадтаяа хамта шалгалта барижа байна.

АРАДАЙ БААТАРШАЛГЫЕ МАГТАН ДУУЛАХА

АЛМА-АТА. «КПСС-эй аграрна политика бэелүүлгэ ба совет худөө нютагай ажалшадые мүнөөнэй уран зохёолдо гүнээгыгөөр харуулха зорилгонууд» гэhэн темээр уран зохёолшодой бүхэсоюзна конференци Казахстанай нислэл хотодо боложо дүүрэбэ. Уран зохёол соо магтан дуулагдаhан Казахстанай элдин хонгор тала дайдые элдүүрилэн ашаглагшадай бүгэдэ арадай баатаршалга эдэнэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаhан байгаа. Энэ уулзалга шэнэ ба боро газар ашаглан элдүүрилhээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, партиин мүнөөнэй аграрна политика, Л. И. Брежневэй «Шэнэ газа » гэжэ нюм шэнэ газар элдүүрилэн ашаглалгые уран зохёол соо харуулалгада онсо удха шанартай байна гэжэ литераторнууд тэмдэглээ. «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын худэлмэриие саашадань hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой үндэhөөр КПСС-эй аграрна политикые, хүгэй ажалшадай ажабайдаба ба ажал ябуулые а.и б талаhаань тодо зүбөөр раглан харуулха шухала.

(ТАСС).

ВОЛОГОДСКО ОБЛАСТЬ. Череповецкэ металлургическа комбинадай кислородно-конверторнэ цехэй комплексын түрүүшын ээлжээн бэйгша оной hүүл багаа ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана. Ороной эгээн томо комплекс жэлэй туршада хоёр миллион тонно металлхим шанартай булад хайлуулха аргатай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комплексын барилга.

ТАСС-ай фотохроникo.

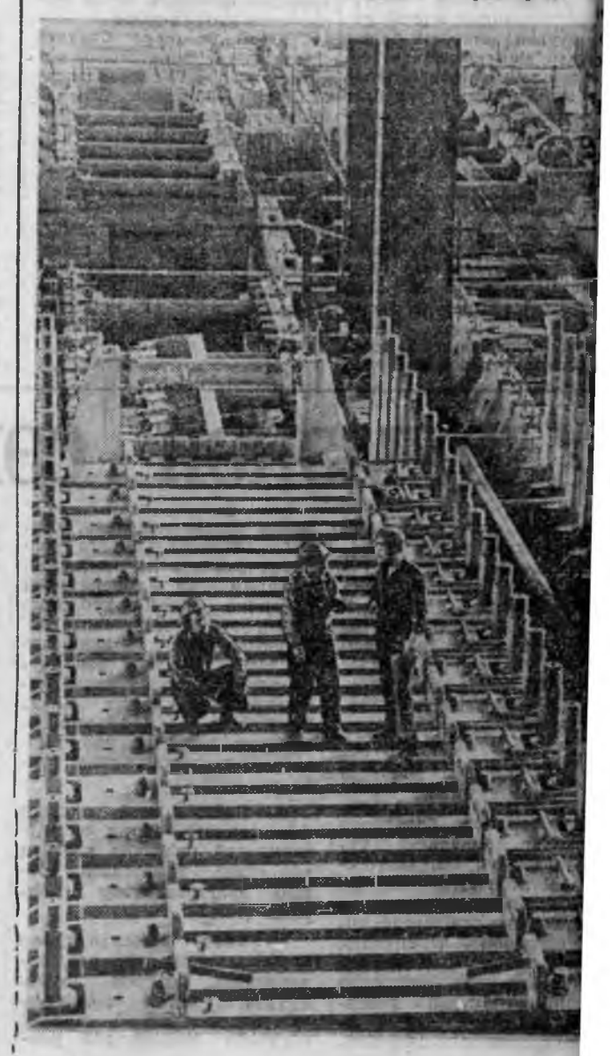

Манай үеын хүн

ХАЙМАСААНАЙ МЕХАНИЗАТОР

Хабарай шанга наранай үдэ шахажа байха үедэ Василий Машанов бураздаа дээрээ «НАТИ-яа» байлгажа, кабинаhаа бууха зуураа, ээзэн хүнэй харасаар тракторааа шэрбээд, hанаа амарханаар эрьелдэжэ, сабшаhан газараа хаймадаба. «Эх, газар, газар! Хэды hайхамши даа, хэды олон хүниие эхэ шэнгеэр эдеэлүүлэн тэнжээнэш даа... Ургаса мүнөө жэл гарахал зэргэтэй. Тэрэнээ саг соонь hайнаар хуряажа шададаг haa», — гэжэ бүри сааханнуур тойрожо ябаhан тракторнуудые харан харан зогсоходоо, үмдэжэ ябаhан малгайгаа абажа даллаба.

— Ябая даа, нүхэд. машинануудаа тоhодоё. Өөhэдыгөөшье «тоhодохоор» болоо бэшэ аалди, — гээд, хажуудань ерэhэн трактористнуудта энеэбхилбэ.

Шэнинсын талханай халуун хилэмэн холоhоо хангал үнэрөөр хамар сорьёжо, энеэбхилhэн тогоошон hаяхан лэ бэлэн болоhон шүлэеэ механизаторнуудтаа аягалба.

Хубүүдэй эдеэлжэ дүүрээдүй байтар, полевой стан тээшэнь Нарhатын лугомелиоративна станциин директорэй газик хүрэжэ ерээд, өөрөө Нагорный тэндhээ бууба. Амар мэндэээ мэдэлсээд, ажал хэрэг тухайгаа тобшохоноор ярилдаhанай hүүлээр, Нагорный тэдэнэй хандажа: «Шэнэ hонин тухай хөөрэлдэээ даа. Энэ үглөөгүүр радио шагнаhан байгаа ёhотойт», — гэбэ.

— Батарейнүүднай худэлхэээ болишонхой, — гэжэ набтархан бэетэй хубүүн харюусаба. — Теэд юун болооб? — гэжэ hүүлдэнь hонирхобо.

— Парти, правительствамнай шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ тухай айхабтар шухала тогтоол гаргаба. Тиимэ газар гэжэ манай райондо зам захагүй ехэ ха юм, — гэжэ Нагорный харюусаба.

Механизаторнуд шэмээгүй шагнажа байтараа, хэнэйнгээ юун гэжэ харюусахые хүлеэhэндэл, бэс бэеэ харасалдаба.

— Ашаглахаар үнинэй бологдоhон юм ааб даа. — гэжэ Машанов хэлээд, бусадаа хараха зуураа, — ашаглаха ёhотойшье гээшэбди, — гэжэ бэедээ, нүхэдтөө найдангяар нэмэбэ. Георгий Петров, Иннокентий Машанов, бусад нүхэдэйнгөө хэлэhые Василий үнэн зүрхэнhөө зүбшөөбэ.

— Тиигэбэл анзаhаар зүhэгдөөгүй газарые Хуhатаhаа эхилжэ хахалхамнай бы даа, — гэжэ Василий хэлээд, амжалта хүсэhэндэл, бултанай гарые шангаар адхаба.

Тиин тракторна энэ бригадынхид эдир hаhанhаа эжэлшье байhан hаа, хүниие ойроо хүргөөгүй хүжүүн хара газарые ашаглажа эхилдэ hэн. Урбалдаhан томо томо дэгнүүлиүдые холоhоо харахада, далайн до гилжо байhандал үзэгде hэн.

Ехэ Нарhатада түрүүшы хеэ эмхидхэгдэhэн «Труд гэжэ ажахыда тэрэ үшөө х бүүхэн байхадаа ерэhэн ю Тиихэдэнь нэгэ бэеэр том хүн угтан абажа:

— Шамда юун хэрэ тэйб? Юундэ ерээбши, — г жэ hураба.

— Эжы баабай хоёрни бэе муутай, үбдэнэ ха ю даа. Бултадаа мэдэнэт. Б эгээ ехэньби. хүдэлхэ h наатайб, — гэжэ хүбүүн хэл бэ.

Шэнэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд бэе бэеэ харалсаа колхозой түрүүлэгшэ Яко Михайлович Машанов ин жэ хэлээ hэн:

— Нэрэшни Вася бэлгү? Зай, Василий, шама абахамнай гээшэ. Колхозде туhалхаш. Теэд тунхарих гүй аабзаш, аа? — гэхэдэн Вася тоб байса: «Үгы», гэжэ харюусаа hэн.

Колхозой гэшүүн Василий Машанов бүхы ажалда хүдэ, хүнгэн гэжэ таниигдяба. Тиигэhээр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн эхи шоо бэлэй. Оронойнгоо хо городуудые дайсанhаа б лөөлэлсэхэhөө гадна, Пол шын Вроцлав хотые абалс юм.

«Дайгаа даража, даа hүлдэжэ», сэгээн хүхэ Яр на нютагаа бусахадаа, үне хил түрэл колхоздоо ажа лаа hааб даа...

...Он жэлнүүд мэдэгдэ гүйгөөр үнгэршэдэг. Дайна ветеран В. Г. Машанов толгой саhаар хушагдаhа дал бууралтанхай. Энэ д хэйдэ эдлэжэ байhан 55 hанайнгаа дүшэн жэлые тэрэ ажал худэлмэридэ, у гата албанда зорюулаа.

Үргэн уудам Яруунын ла дайдада шэнэ газар аш лалсаhанайнгаа түлөө Ва лий Григорьевич Машан медальда хүртэжэ, Бур дай АССР-эй Верховно в ведэй Президиумэй Хүн лэлэй грамотаар шагнагд

Мүнөө тэрэ түрэл ажал даа түмэршэ дарханаар дэлнэ. Тиихэдээ залуу ханизаторнуудай худэл риин урагшатай, бүтээсэ е тэй байхын түлөө арга х гаяа хэрэглэдэг, үнэн з хэнhөө туhалдаг зантай ю

«Василий Григорьевич бүхы механизаторнууд х дэлдэг. Ушарынь гэхэдэ, рэмнай «алтан» гартай хүн юм даа,» — гэжэ дархаш лай цехые даагша Н. Жит хин тэмдэглээ hэн.

В. Г. Машановай на найнгаа амаралтада гара үсөөхэн жэл үлэнхэй. Зүг тэрэнэй бэе махабада х гэн зандаа. Ажалда онсо ратай хадаа үшөөл о жэлдэ бидэндээ туhал олоной хэрэгтэ хубит оруулалсаhаар ябаха б гэжэ нүхэдынь найдаг Хаймасаанай механиза нуудта тэрэ хэрэгтэйл гээшэ.

В. БАЙБОРОД худөө бэшэгш

ТАБАДАХИ, АЖАЛАЙ ЧЕТВЕРТЬ

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН АБЬЯАС — ХҮДЭЛМЭРИДЭ

Ажалай болон амаралтын лагерьнуудта һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудыг хүдэлжэ эхилбэ. Сэлэнгын райондо тиимэ найман лагерь эмхидхэгдэнхэй. Гадна ой тайгые хамгаалан харууһалха һурагшадай гурбан лесничество байгуулагданхай. Колхоз, совхозууд һурагшадай үйлэдбэриин 11 бригадын мэдэлдэ элдүүрилгын 325 гектар газар үгэнхэй юм. Үхибүүд зунай амаралтын үедэ яһала хүдэлмэри хэнэ. Тусханлбал, нёдондо тэдэнэр 185 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн бэйна. Юрөөгэй дунда һургуулиин лагерьта һурагшадые ажаллуулан хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри илангаяа һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тус һургуулиин директор Сергей Цыренович Ломбоев һурагшадайнгаа үйлэдбэриин бригадын ажал, байдал тухай эндэ хөөрэнэ.

Үрмын-Адаг гэжэ бишыгын һуурин. Үниндөө эндэ үлтэр һайжаруулгын Юрөөй туршалгын ажахы байсаан юм. Ехэхэн талмайда город эрхилэгдэдэг бэлэй. Ажомынь тэрэ һалбари гартагдажа, ханааб, һубаруудайнь һаба бүтүүржэ, гаруун үрмэдэһэн. Иялуун гэгэнэхэн тэндэнь ургашоо. Эгээл тэндэхэнэ манай ургуулиин үйлэдбэриин бригадын ажалай болон амаралын лагерь мүнөө байрлаг юм.

Хуушан клубыень заһабажалжа, үхибүүдэй хамтын ойра тухеэрэнхэйбди. Унталсын байшан, эдеэ хоод барисаг байра тухеэрхэ, сүлөөй сагаа үнгэргэн амарха, ажадаха эрхэ байдал байгулха хэрэгтэ Карл-Маркин нэрэмжэтэ колхозой правлени, партком, арадай депутадуудай Юрөөгэй соморой Совет горитой анхарал хандуулһан байна.

Июниин 15-да түрүүшын бүлэг үхибүүд ажалай болон амаралтын лагерьта ерээ. Харин үйлэдбэриин бригадада оролсоһон хүбүүд, басагад түрүүшээр һургуулиһаа ябажа, хартаабха, капуста, куузику тариха газараа элдүүрилжэ эхилээ һэн. Гурбан гектар талмайда хартаабха һуулгагдаа. Тиихэдэ куузику 30 гектар эзэлнэ. Тэдэниие тарихадаа, һурагшад юрын ажал хэнэ бэшэ, харин ургамалнуудай биологическа шэнжэ шанарые, ургаха эрхэ байдалые, саг болзорыень, мүн агротехникынь нюусые бодото байдал дээрэ шэнжэлэн шудалха гэжэ оролдоно. Участок бүхэн тусхайгаар харууһалагдана, ургамал бүхэнэй ямараар ургажа, хүргжэжэ байһые ажаглалтын журнал соо үхибүүд үдэр бүри тэмдэглэнэ. Поли дээрэ тэдэнэр бодото хэшээл гарана ха юм. Нимэ хэшээлһээ үлүүгээр ботаникын ямар ном соohоо үхибүүд өөртөө хэрэгтэй эрдэм олохоб?!

Хартаабха, куузику ургуулхадаа, һайнаар харууһалһанай ашаар колхозой дунда зэргын дүнгүүдһээ 10—15 процентээр үлүү ургаса абтадаг. Энээниие хоёр жэлэй дүн гэршэлнэ.

Лагерьтахи ажалые, байдалые имагтал хүмүүжүүлхы үүргэтэйгээр эмхидхэхэ гэжэ оролдонобди. Эндэ зунай үедэ хүдэлмэрилхэ багшанар бэлэдхэлэй түсхай семинарта һуража ерэнхэй. Амаралтын үедэ манай 150 һурагшад табан бүлэг боложо, ээлжээ ээлжээгээр ажалай лагерьта байха юм. Бусад һурагшадай, илангаяа бэрхэ, габшагайгаар хүдэлжэ һураһан хүбүүд, басагад түрэл колхозоо нооһо хайшалалсаха, үбһэ бэлэдхэлсэхэ.

Нооһо хайшалха саг ерээ. Ахамад классуудай эvv гаран хүбүүд, басагад энэ харюусалгата хүдэлмэридэ хабаадалсана. Имагтал манай һурагшадай хүсөөр колхозой хонин һүрэгэй нооһон хайшалагдадаг гээшэ. Жэшээлхэдэ, нёдондо һурагшад 28 мянган хониной нооһо хайшалаад, колхозой правлениин зүгһөө баясхаланда, үнэтэ шанда хүртөө һэн. Илангаяа шалгарнан Сымжит Банзаракцаев Батор Базаров хоёр эрхим колхозниг-уудтай адли ажалай амжалта туйлаһан байна. Колхозой ажалда ябаһан үхибүүдтэй хамта манай багшанар байлсажа, ажалай эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын асуудалнуудые шиидхэлсэдэг. С. Д. Очирова, Д. М. Афанасьева, Л. Б. Шалбаева гэгшэд һурагшадые ажаллуулан хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хубиталаехээр оруулна.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай хүдэлмэриие, лагериин байдалые һайн гуримтайгаар эмхидхэхэ социалис мүрысөөндэ Сэлэнгын һургуулинуудай дунда манай коллектив нёдондо түрүү һуури эзэлээ һэн. Мүнөө жэлдэ үхибүүдэй ажалай болон амаралтын хэрэгые улам нарижуулан һайжаруулха зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байнабди.

Һуралсал, ажал хүмүүжүүлгые нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ оролдонобди. Зунай лагериин хүдэлмэрие түсэблэхэдөө, ганса ажалай бэшэ, мүн зүб гуримаар амарха, ухаан бодолоо баяжуулха, бэе тамираа хатуужуулан һорихо хэрэгтэ анхаралаа хандуулнабди. Колхозой ажалай ветеранууд, түрүүшүүл, хүтэлбэрилэгшэд баярай оршон байдалда хубүүд, басагадта ажалай дэбтэр болон мүнгэ барюулдаг. Жэшээлхэдэ, нёдондо арбадахи класс дүүргэһэн хубүүд, басагадай ажалай дэбтэр соо «механизатор», «һаалишан», «хонишон» гэһэн үгэнүүд бэшээтэй. Тэдэнэр мүнөө түрэл колхозоо амжалтатайгаар ажаллажа байнхай. Мүнөө жэл арбадахи класс дүүргэжэ байһан бүлэг залуушуулда мүн лэ баярай оршон байдалда ажалай дэбтэр барюулагдаа. Энэ хадаа ажалда дуратайгаар үхибүүдые хүмүүжүүлгын үрэ дүн болоно ха юм.

Үрмын-Адагай лагерьта мүнөө хүүгэдэй хүхюун дуунууд, горньн абяан зэдэлнэ. Спортын мүрысөөн саг үргэлжэ болоно, һурагшад өөнэдөө концерт бэлдээд, хатар, дуу наяруулна. Телевизор, проигрыватель, хүргжэмэй инструмент, спортын хэрэгсэлнүүд үхибүүдэй мэдэлдэ үгтэнхэй.

С. ЛОМБОЕВ,
Сэлэнгын районой Юрөөгэй дунда һургуулиин директор.

ХҮДЭЛМЭРИ ШЭДЭЙ ҺУРАЛСАЛ ТУХАЙ

«Залуу хүдэлмэришэн бүхэндэ — дунда эрдэм» гэһэн бүхэсоюзна харалга соносхогдоhоор үнинэй. Улаан-Удын нарин сэмбын комбинат тэрэ харалгада долоодохи жэлээ хабаадажа, яһала һайн дүн харуулдаг. Тиимэһээ «Залуу хүдэлмэришэн бүхэндэ — дунда эрдэм» гэһэн харалгын Октябрьска районой эмхидхэлэй комитедэй нүүдэл заседани Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадта наяхан үнгэргэгдэбэ.

Тус суглаанда Октябрьска районой предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, һургуулиин директорнууд хабаадаа.

Арадай депутадуудай Октябрьска райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, харалгын эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ **Л. Н. Матвеев** оролто үгэ хэлээд, заседаниие нээһэн байна.

«Комбинадай хүргжэлтын болын хараата түсэб болон хүдэлмэришэдэй юрэнхы эрдэмэй хэмжээе дээшэлүүлэн үүргэ тухай» (нарин сэмбын комбинадай генеральна директор, РСФСР-эй арадай үзэгэрэлэй отличник **К. П. Альцман**), «Залуу хүдэлмэришэн бүхэндэ — дунда эрдэм» гэһэн харалга-конкурс үнгэргэлгын эмхидхэлэй комитедэй хүдэлмэри» (нарин сэмбын комбинадай үйлэдбэриин-техническэ һуралсалдай таһагай начальник **З. И. Житихина**), «Үдэшын һуралсалда — комсомолой анхарал оролдолго» (нарин сэмбын комбинадай ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь **Г. Агаронов**), «Цехэй хүдэлмэришэдэй юрэнхы эрдэмэй хэмжээе дээшэлүүлгэ» (цехэй начальник **П. М. Хлестунов**), «Һургуули предприятиегэй хамтын хүдэлмэри» (хүдэлмэришэн залуушуулай хүдохи һургуулиин директор **Н. В. Матхеев**), «Нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэдэй юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлгээр классай хүтэлбэрилэгшын үүргэ» (хүдэлмэришэн залуушуулай 7-дохи һургуулиин багша **Г. Ш. Ердынеева**) — нимэ элидэлнүүд шагнагдаа.

Хүдэлмэришэдэй юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлгээр амаралта туйлаһан нүхэдтэ багналнууд барюулагдаба.

Нарин сэмбын комбинадай хүдэлжэ байгаад, үдэшын болон халаанай дунда һургуулида һурадаг хүдэлмэришэдтэй цех соогуур яоажа, эдэнэй хүдэлмэриин газарые суглаанда хабаадагшад хараа.

Е. ЧИМИТОВА,
Арадай депутадуудай Октябрьска райсоведэй гүйцэтгэхэ комитедэй арадай үзэгэрэлэй таһагай инспектор.

ФРГ. Ороной ажалшад эдэһэдынгөө эрхын түлөө эмсэлые жэлдэ жэлдэ үргэнөөр ябуулна. Энэ тэмсэлдэ нинтын эмхи зуургаануудай олон түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Гэбэшье тэмсэлдэ хабаадагшадые засагаархид али болоогоор хэһээнэ, элдэб нэгжэлүүдые үйлсын дунда үнгэргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эзлжээтэ нагжэлгын үедэ.

ТАСС-ай фотохроникo.

ҮРЭЖЭЛТЭ БАЯН ЖУЛАВА

ВАРШАВА. Вислэ мүрэнэй адагта оршодог Жулава гэжэ нэршэһэн газар нютаг Польшын дэбисхэр дээрэхи далайн нюруурһаа доошо байдаг ори ганса булан юм. Энэ үрэжэлтэ баян хизаар тухай үльгэр, домогууд эртэ урдын сагһаа эхилжэ замхадаггүй. Үнэхөөрөөшье, хүн зон хүдэр ажалша гараараа Балтийн далайһаа 180 мянган гектар газарыень бүлимтаран абаһан гайхамшаг түүхэтэй бшуу. Эндэ хэдэн зуун плотина, добо дошонууд бодхоогдонохой. Тэдэл алтан тарята, амтан жэмэстэ полинуудыень аюулта үерһөө, намарай нойтон һалхинай амисхаалһаа аршална ха юм.

Жулавын ажалшад байгша оной баян ургасын үндэһэ һуури найдамтайгаар табинхай. Залаата тарянай, саахарай свеклын гарасаар багсаамжалан, урда жэлнүүдэйхиһээ үлүү ехэ ургаса абтаха гээд мэргэжэлтэд тоолоно. Эндэхи бүхы 85 хүдөө ажахын гурэнэй предприятинуудта гектар бүхэнһөө 40 центнер шэнэисэ, 450—500 центнер саахарай свекло хуряан амжахаар хүлеэнэ. Нимэ хэмжээнэй ургаса Жулавын ажалшад абадаг болоhоор үнинэй юм гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн намар зарим ажахынууд гектарһаа 60 центнер ороohо таряа, 750 центнер саахарай свекло хуряагаа бэлэй.

ВЕНГРИИН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ОМОГОРХОЛ

БУДАПЕШТ. Дебрецен хотодохи шарикоподшипник бүтээн гаргадаг комбинат — Венгриин промышленностиин омогорхол болонхой. Совет инженернүүдэй зохёоhон документаци, технологиин үндэһэн дээрэ таблад оной эхеэр түрүүшын шарикоподшипниг-ууд үйлэдбэрилэгдэжэ эхилһэн намтартай. Тиихэ үедэ тус предприяти жэлэй туршада оройдоол 3 миллион хэһэг продукци гаргадаг һэн. СССР болон бусад социалис оронуудтай харилсаа холбоогоо улам гүнзэгырүүлһэнэй ашаар предприятиин үйлэдбэрилхы арга боломжонь нилээд үргэдэһэн байна. Мүнөө Венгриин промышленностыда тон шухала хэрэгтэй 28 миллион шарикоподшипник эндэ жэлдээ үйлэдбэрилэгдэнэ.

Дебрецен хотын комбинадые байгуулһан, тэрэниие шэнэлэн һэргээһэн ушар аха дүү социалис оронуудай хамтын хэшээл оролдогын үрэ дүн мүн болоно гэжэ комбинадай генеральна директор Л. Фиак хөөрэнэ. Мүнөө комбинадай цех дотор Советскэ Союзһаа, ГДР-һээ, Чехословакиһаа асаргаданан машина, түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, амжалтатайгаар хүдэлгэгдэнэ. Комбинадай коллектив социалис экономическа хамжаанай комплексно программые бэелүүлгэдэ хубитаяа яһала оруулжа байдаг. Имагтал байгша ондо СЭВ-эй гэшүүн оронуудай захилаар манай комбинадай коллектив 14 янзын шарикоподшипник үйлэдбэрилэн гаргаха хараа түсэбтэй һаа, тэрэнээ мүнөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай гээшэ.

ХАРГЫН БАРИЛГА ҮРГЭДЭНЭ

ГАВАНА. Хэрбээ һая болотор Кубын нинслэлһээ Санта Клара гэжэ хото хүрэтэр машинаар хахад үдэр ябажа хүрэдэг байгаа һаа, мүнөө энэ замда оройдоол хоёрхон час гаргашалагдана. Юуб гэхэдэ, эрхэ сүлөөгэй аралай тэб тэгэндүүр, самолёдой нинидэдэг полоса мэтэ, шугам харгы зурын һунажа, үнэтэй сагаа алмаха, түлишэ арьбалха, аралдай ажахын шухаг ашаа зөөхэ хэрэгые гуримшуулха арга олгобо бшуу. Совет мэргэжэлтэд энэ дардам магистралиин проектые зохёоходоо, эзаха холын районуудай түргэн хүргэжэ байһан ушарые нэн түрүүн хараадаа абаа юм.

Мүнөө сагай эрилтэ гүйсэд хангама харгы барилгада Кубын правительство онсо анхаралаа хандуулна. 1976—1980 онуудта арадай ажахые хүргөөхэ таоан жэлэй гүрэнэй түсэбэй ёноор, мянга шахуу километр утатай магистральна шоссе, 4 мянган километр хатуу хушалтатай, тиихэдэ 7 мянган километр заһагдамад харгын барилга хараалагданхай юм.

ДЕФА КИНОСТУДИ ОИН БАЯРТА БЭЛДЭНЭ

БЕРЛИН. Удхэн ой модото Бабельсберг гэжэ газарта уран һайханай фильмүүдые үйлэдбэрилдэг Германиин Демократическа Республикын ДЕФА гэжэ студиин павильонуud, кино буулгадаг талмайнууд оршодог юм.

Энэ ондо тэмдэглэгдэхэеэ байгаа республикымнай байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойдо бэлэдхэл хадаа ДЕФА-гай бүхы ажад ябуулгын гол шэглэл болонхон гээд студиин генеральна директор Ганс-Дитер Мэде хөөрэнэ.

Мүнөө үеын хүнэй этигэмэ образ зохёон байгуулха хэрэгтэ ГДР-эй киногой уран бэлигтэн гол анхаралаа хандуулжа эхилһээр үнинэй юм. Жэшээлхэдэ, һаяын сагта республикын мүнөө үеын хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалые зураглаһан уран һайханай фильм харагшадай анхаралда дурадхагдахань. Залуушуулдашье зорюулагдаһан фильмэнүүднай олоной һонирхол үүсхэхэ бээ гэжэ хүлеэнэбди.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ХУБИТА

СОФИ. Ямбольска округой Г. Дмитровэй нэрэмжэтэ агропромышленна комбинат — Венгриин промышленностиин омогорхол болонхой. Совет инженернүүдэй зохёоhон документаци, технологиин үндэһэн дээрэ таблад оной эхеэр түрүүшын шарикоподшипниг-ууд үйлэдбэрилэгдэжэ эхилһэн намтартай. Тиихэ үедэ тус предприяти жэлэй туршада оройдоол 3 миллион хэһэг продукци гаргадаг һэн. СССР болон бусад социалис оронуудтай харилсаа холбоогоо улам гүнзэгырүүлһэнэй ашаар предприятиин үйлэдбэрилхы арга боломжонь нилээд үргэдэһэн байна. Мүнөө Венгриин промышленностыда тон шухала хэрэгтэй 28 миллион шарикоподшипник эндэ жэлдээ үйлэдбэрилэгдэнэ.

Дебрецен хотын комбинадые байгуулһан, тэрэниие шэнэлэн һэргээһэн ушар аха дүү социалис оронуудай хамтын хэшээл оролдогын үрэ дүн мүн болоно гэжэ комбинадай генеральна директор Л. Фиак хөөрэнэ. Мүнөө комбинадай цех дотор Советскэ Союзһаа, ГДР-һээ, Чехословакиһаа асаргаданан машина, түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, амжалтатайгаар хүдэлгэгдэнэ. Комбинадай коллектив социалис экономическа хамжаанай комплексно программые бэелүүлгэдэ хубитаяа яһала оруулжа байдаг. Имагтал байгша ондо СЭВ-эй гэшүүн оронуудай захилаар манай комбинадай коллектив 14 янзын шарикоподшипник үйлэдбэрилэн гаргаха хараа түсэбтэй һаа, тэрэнээ мүнөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай гээшэ.

ХАРГЫН БАРИЛГА ҮРГЭДЭНЭ

ГАВАНА. Хэрбээ һая болотор Кубын нинслэлһээ Санта Клара гэжэ хото хүрэтэр машинаар хахад үдэр ябажа хүрэдэг байгаа һаа, мүнөө энэ замда оройдоол хоёрхон час гаргашалагдана. Юуб гэхэдэ, эрхэ сүлөөгэй аралай тэб тэгэндүүр, самолёдой нинидэдэг полоса мэтэ, шугам харгы зурын һунажа, үнэтэй сагаа алмаха, түлишэ арьбалха, аралдай ажахын шухаг ашаа зөөхэ хэрэгые гуримшуулха арга олгобо бшуу. Совет мэргэжэлтэд энэ дардам магистралиин проектые зохёоходоо, эзаха холын районуудай түргэн хүргэжэ байһан ушарые нэн түрүүн хараадаа абаа юм.

Мүнөө сагай эрилтэ гүйсэд хангама харгы барилгада Кубын правительство онсо анхаралаа хандуулна. 1976—1980 онуудта арадай ажахые хүргөөхэ таоан жэлэй гүрэнэй түсэбэй ёноор, мянга шахуу километр утатай магистральна шоссе, 4 мянган километр хатуу хушалтатай, тиихэдэ 7 мянган километр заһагдамад харгын барилга хараалагданхай юм.

ДЕФА КИНОСТУДИ ОИН БАЯРТА БЭЛДЭНЭ

БЕРЛИН. Удхэн ой модото Бабельсберг гэжэ газарта уран һайханай фильмүүдые үйлэдбэрилдэг Германиин Демократическа Республикын ДЕФА гэжэ студиин павильонуud, кино буулгадаг талмайнууд оршодог юм.

Энэ ондо тэмдэглэгдэхэеэ байгаа республикымнай байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойдо бэлэдхэл хадаа ДЕФА-гай бүхы ажад ябуулгын гол шэглэл болонхон гээд студиин генеральна директор Ганс-Дитер Мэде хөөрэнэ.

Мүнөө үеын хүнэй этигэмэ образ зохёон байгуулха хэрэгтэ ГДР-эй киногой уран бэлигтэн гол анхаралаа хандуулжа эхилһээр үнинэй юм. Жэшээлхэдэ, һаяын сагта республикын мүнөө үеын хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалые зураглаһан уран һайханай фильм харагшадай анхаралда дурадхагдахань. Залуушуулдашье зорюулагдаһан фильмэнүүднай олоной һонирхол үүсхэхэ бээ гэжэ хүлеэнэбди.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ХУБИТА

СОФИ. Ямбольска округой Г. Дмитровэй нэрэмжэтэ агропромышленна комбинат хүүгэдэй хүхюун дуунууд, горньн абяан зэдэлнэ. Спортын мүрысөөн саг үргэлжэ болоно, һурагшад өөнэдөө концерт бэлдээд, хатар, дуу наяруулна. Телевизор, проигрыватель, хүргжэмэй инструмент, спортын хэрэгсэлнүүд үхибүүдэй мэдэлдэ үгтэнхэй.

С. ЛОМБОЕВ,
Сэлэнгын районой Юрөөгэй дунда һургуулиин директор.

Июлиин 2-то — Вьетнамай Социалис Республикын байгуулагдаһаар гурбан жэлэй ой

РЕСПУБЛИКЫН ҺАЙНДЭР

Вьетнамай революциин вождь Хо Ши Минэй мавзолейдэ эдэ үдэрнүүдтэ улад зоной ерэхэнь огто таһалданагүй. Түүхэтэ ехэ уг намтартай Бадинь гэдэг талмай дээрэ энэ мавзолей бодхоогдоhон байна. Зүүн-Урда Азида хүдэлмэришэн, таряашанай түрүүшын гүрэнэй байгуулагдаһан тухайда вьетнам арадай агуулехэ хубүүн 1945 ондо эндэһээ соносхоо бэлэй. Мүн лэ энэ талмай дээрэ Суглаанай ордон оршодог юм. Тэрээн соо 1976 оной июлиин 2-то арадай депутадууд — хойто Лангшонhоо эхилээд, урда Камау гэдэг хушуун хүрэтэр, ороной бүхы хото городуудай ба провинцинуудай түлөөлэгшэд Вьетнамай Социалис Республикын байгуулагдаһан тухай шиидхэбэри баталан абаһан юм.

Гэбэшье энэ баяр баясхаланта үдэрэй оршон мандатар вьетнам арад хатуу шангга туршалгын ута зам галаан гараха баатай болоо һэн. Империалистнууд урдынгаа ээзэрхэлгые һэргээн тэхэрюулхэ зорилготойгоор бээ. даанан энэ гүрэнэй доторой байдалда бүдүүлигээр хамааралсаба. Энэ орон хоёр ондоо хуби болгогдон таһалагдаа һэн. Тиин урда зүгтэнь колониальна байдалтай хариин шэнжэтэй правительство байгуулагдаба. «Вьетнам нэгэн нинтэ байха ёнотой!» гэһэн Хо Ши Минэй уряа Эхэ ороноо нэгэдүүлхын түлөө, ээзэрхэг түримхэй добтолгодо эсэргүү тэмсэлдэ бодоhон олон түмэн вьетнамайхидай шахаа тангариг болоо бэлэй. 1975 оной хабар Урда Вьетнамые бүримүһэн сүлөөрүүлгээр энэ тэмсэл дүүрэһэн байна.

Урда провинцинуудые сүлөөрүүлһэнэй һүүлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ Вьетнамай арад зон олон бэрхэшээлнүүдые дабан гаталза ушартай болоо һэн. Яахадааб гэхэдэ, олон жэлэй турша соо эндэ дайн байлдаан боложо, нуудал байдалыень һандаргаа, харнин мэдэлэй хуули засаг эндэ ээзэрхэжэ байгаа бшуу. Эсэстэнь олон түмэн хүдэлмэригүйшүүл, һандархай задагай экономико хүшэр хүндэ социальна асуудалнууд арадай засагай «хубида» үлөөгдэһэн юм.

Эдэ бэрхэшээлнүүдые дабаха зорилгоор орон доторнай ехэ юумэн хэгдэнхэй гэжэ мүнөө вьетнам ханинар сэдьхэлээ ханангяар хэлэнэ. Энэ оной эхин хүрэтэр урда хубнин промышленность ба худалдаа наймаан гол түлэб социалис гуримтай болгогдоо. Хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадалда эсэс табигдаа. Социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлэгдэнэ, тэрээндэ олон түмэн хүдэлмэришэд, таряашад хабаадалсана.

Урда Вьетнамай хүдөө нютагуудта угаа ехэ хубилалтанууд болонхой. Олон түмэн таряашан айлнууд хүдөө ажахын 10 мянга шахуу кооперативта ба үйлэдбэриин бригадада хамжаһан болоо. Уһалуурин шэнэ түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдажа, ган гасуурта дайрагдадаг олон зуугаад мянган гектар газар уһалха аргатай болгоо. 15 госхоз оронойнгоо урда хубиин хүдөө ажахые социалис гуримаар хубилгаха эшэ үндэһэниинь болонхой. Мүнөө тэдэнэр техническэ болон эдеэ хоолой ургамалнуудые тариха, мал ажал ба шубуун ажал эрхилхэ талаар мэргэжүүлэгдэнэ. Урда провинцинуудтахи хүдэлмэригүйшүүлэй олонхинь гүрэнэй предприятинуудта ажалда оруулагдаа, шэнэ газар ашаглажа байһан нютагуудтахи шэнэ экономическа районуудта эльгээгдээ.

Оройдоол хоёр жэлэй туршада урда нютагуудта хүн зоной үзэг бэшэгүйдэлгэ усадхагдаа, дээдэ болон дунда һургуулинуудта түлбэригүй һуралсал бии болгогдоо, арадай элүүрые хамгаалга үргэнөөр эмхидхэгдээ.

Нэгэн нинтэ социалис Вьетнам уласхоорондын оршондо ехэ нэрэ хүндэтэй болонхой. Дэлхэйн олон гүрэнүүдтэй хани барисаата харилсаа тогтоонхой. Үнгэрһэн жэлдэ республикын аша туһада хэдэн шухала ушар хэрэгүүд заяагдаа — СРВ Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй бүрин эрхэтэ гэшүүн болоо. Тиигээд үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьда Советскэ Союзда Вьетнамай партийно-правительственна делегациин тусхайтаар айлшалан ерээд байха үедэ СССР СРВ хоёрой хоорондо хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорто Кремль соо гар табигдаһан гээшэ. Энэ документдэ гар табиһан ушар манай оронуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае, һаналаа нэгэдэлгые саашадань бэхижүүлгын замай шухала шатань боложо үгэнэн байха юм.

Гэхэ зуура, социалис Вьетнамай бээ даанан замаар хүргжэлгэ, марксизм-ленинизмын гол ёнонуудта тэрэнэй үнэн сэхэ байлга Пекинэй булимтарагшадые дуваргүйдүүлээ һэн. Тэдэнэр Вьетнамые мэдэлдээ оруулха, оорынгөө ээзэрхэн зонхилхы политикада баадхан татаха түсэб үнинһөө хойшо зохёодог байгаа. Түрүүшээр Хитадай удамаршад энэ ороной баруун-урдахи хилэнүүд дээрэ Пномпенинин зарасанарайнгаа гараар шуһата дайн байлдаа үүдхээ һэн. Удаань энэ уршагта хэрэгэйнгээ буруутахалаар, үмэглэгшэ хархисуудай дэмжэлгэдэ түшэглэн, хитад этэгээдүүд өөнэдөө Вьетнамда добтолон ороhон юм. Тиигэжэ республикын хойто хилэнүүдтэ харата муухайгаар добтолһон ушарыень түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн шууд шангаар буруушааһан байна. Вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые нэн түрүүн тэрэнэй үнэн сэхэ ханинар — Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ аха дүү оронууд дэмжээ.

Вьетнамай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй болон хилэ шадарай районуудай улад зоной зүгһөө хатуу шанга сохилто абажа, нилээд ехэ гээлтэ хоролтодо ороhон хитад сэрэгүүд һэе орогүй зайлан талинха баатай болоо һэн. СРВ-гэй национальна суглаанай табадахи сесси дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёноор, хитад этэгээдүүдые вьетнам арадай илаһан ушар хадаа ураскоорондын хархис хүсэнүүдые эб найрамдалай, бэеэ дааһан байдалай, социальна дэбжэлтын бүхы хүсэнүүдэй амжаһан илалта мүн болоо.

Дайнда дайрагдаһан ехэ шархануудаа мүнөө вьетнам арад эдэгээжэ байнхай. Тиихэн хажуугаар бүри һэримжэтэй болоо. Пекинэй зүгһөө дахинаа сэрэгээр ямаршье шэнэ добтолгын хэгдээ һаа, харюугай сохилто үгэхоёр бэлэн байна. Тиихэтэй хамта социализмын материально-техническэ үндэһэ һуурние саашадань байгуулха хэрэгтэ хамаг хүсөөэ тэрэ элсүүлнэ. Энэ талаар Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд тэрээндэ туһална. Имагтал һүүлшын үедэ Вьетнамда СССР-эй зүгһөө техническэ туһаламжын үзүүлэгдэһэнэй ашаар 200 шахуу элдэб предприятиг ашаглалгада оруулагдаа, тиигээд ойрын жэлнүүдтэ үшөө 90 завод, фабрика ашаглалгада тушаагдаха юм. СЭВ-тэ хабаатай оронууд экономикын болон соёлой элдэб һалбаринуудаар Вьетнамда туһаламжа үзүүлнэ.

Совет хүнүүд Вьетнамай Социалис Республикые ойн баярааднь амаршалиа, социализм байгуулгадаа шэнэ ехэ амжалта туйлахыень хүсэнэ.

В. ХРЕКОВ.
(ТАСС).

Ханой.

НРБ. Ганевай нэрэмжэтэ үигэтэ металлнуудай комбинат республикын нинслэл хотын түрүү предприятинуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Комбинадай барилгада, тэрэниие оньhон түхеэрэлгээр хангалгада совет мэргэжэлтэд ехэхэн хубитаяа оруулһан байха. Мүн тус комбинадай мэргэжэлтэд Москва, Ленинград, Коломно болон Совет ороной бусад городуудай заводуудта мэргэжэлээ дэшэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: предприятиин залуушуулай эрхим бригада ажалдаа гарахынгаа урда тээ.

ТАСС-ай фотохроникo.

Хилын саанаһаа

• ТАСС • АПН •

КПБ-гэй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

БРЮССЕЛЬ. Бельгиин Коммунис партиин (КПБ) ЦК-гай Политбюро Европын парламентда июниин 10-да үнгэргэгдэһэн һунгалтын дүнгүүдые шэнжэлбэ.. Европын парламентын коммунистнууд-депутадууд демократическа ба зүүнэй үзэлтэй бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлжэ, ехэ капиталай хархис политикада шиидхэхы шанга харюу сохилто үгэхэ, «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай ажалшадай аша туһые хамгаалха ёнотой гэжэ КПБ-гэй ЦК-гай Политбюрогой энээн тушаа «Драпо руж» газетэдэ толилуулһан мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Шахардуу байдал һуларуулгые гүнзэгырүүлхын түлөө, ОСВ-2 тухай совет-американ Договорой гол ёнонуудай үндэһөөр буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө, сэрэгэй бүлэглэлнүүдые удаа дараалан тараахын түлөө, дэлхэйн бүхы арадуудай адли тэгшэ эрхэтэйгээр харилсахын түлөө тэмсэлдэ Европын парламентые хэрэглэхэ гээшэ коммунистнуудай зорилго болоно гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Хархис хүсэнүүдэй зүгһөө хэгдэнэн добтолгонуудта эсэргүүсэн тэмсэхын тула демократиин ба хүргжэлтэ дэбжэлтын бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ шухала гэжэ КПБ онсолон тэмдэглэнэ.

НИКАРАГУАДАХИ БАЙЛДААНУУД

НЬЮ-ЙОРК. Никарагуагай зонхилогшо Сомосын сэрэгүүд патриодуудай амжалтата добтолго бууруулхые һэдэжэ байна. Манагуаһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёноор, хархис захиргаанай авиаци нинслэл хотын эсэргүүсэн бодогшодой эзэмдээд байһан кварталнуудые ракстэнүүдээр таһалгарнагүй буудана. Ороной урда ба хойто нютагуудта шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Сандиногой нэрэмжэтэ национальна сүлөөрэлгын фронтын сэрэгшэд нинслэл хото тээшэ добтолгоёо үргэлжэлүүлһээр.

Нинслэл хотын аэропорт дээрэ хүлгоотэй. Никарагуаһаа гаража ошохые хүсэгшэд, дээдэ тушаалтад, министрнүүд, дипломатическа корпусой гэшүүд эдэнэй дунда олон. Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Х. Картерай мэдээсэһэнэй ёноор, 1109 хүн, тэрэ тоодо 694 американ эрхэтэн Никарагуаһаа гаргагдаа.

СЭРЭГЭЙ ХОЛБОО ТОГТООНО

ТОКИО. США-гай оборонын министр Гарольд Браун июниин 27-до Урда Корейн нинслэл хото ерэбэ. Тэрэ Сеулай удамаршадтай, Урда Корейн армиин дээдэ зиндаагай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, Корейн хахад аралай урда хубида байрлуулагдадаг американ сэрэгэй частнуудта заабари үгэхэ байна.

Япон-американ хүтэлбэрилэгшэдэй һаяхан хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ «Корейн хахад арал дээрэхи аюулгүй байдал бэхижүүлгын» асуудалнуудта горитой ехэ анхаралай хандуулагдаһаниинь дэмы бэшэ гээд хэблэл мэдээсэнэ. Сэрэгэй гаргашнуудаа үргэдхэжэ байһандань, США Японие дэмжэн һайшааба

ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

ХЕЛЬСИНКИ. Стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай СССР-эй ба США-гай хоорондо гар табигдаһан Договор хадаа удаан хүлеэгдэһэн шухала удха шанартай хэрэг болоно гэжэ буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар социалис интернационалай хүдэлмэришэ бүлэг һайшаана гээд энэ бүлэгэй түрүүлэгшэ, Финляндиин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ К. Сорса ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Энэ Договор бүгэдэ нинтээрээ, бүрин хүсэдөөр буу зэб

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ХАНИ БАРИСААНАЙ АЯНШАЛГА ДҮҮРЭБЭ

Улаан-Үдэ—Улаан-Баатар — Халхын гол гэһэн маршруттай автомашинаар аяншалга дүүрэбэ. Энэ аяншалга Халхын голдо япон милитаристнуудтай болоһон дайнда туйлгдаһан илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа, МНР болон СССР-эй ДОСААФ-ай бүлгэмүүдээр эмхидхэгдэһэн байгаа. Һонирхолтой энэ аяншалгада аха дүү хоёр ороной ажалшадай түлөөлэгшэд хабаадалсаһан байна. Манай республикаһаа Халхын голдо болоһон дайнай ветеран, Дайшалхы Улаан Тугай орденто, мүнөө ДОСААФ-ай Буряадай областной комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. П. Ольховатский, Ленинэй орденто А. М. Хохлов, МНР-эй зүгһөө Монголой Арадай Республикын Герой Гонгор, Социалис Ажалай Герой Шархүү болон бусад энэ аяншалгада хабаадаа.

Хани барисаанай аяншалгые СССР-эй талаһаа нүхэр В. В. Мосякин, МНР-һээ генерал Дугарсүрэн гэгшэд хүтэлбэрилөө. Аяншалагшад Хязгта хото хүрэжэ, МНРП-гэй түрүүшын съездын болоһон гэрмузейдэ орожо харанаһан, монголой арадай вождь Д. Сүхэ-Баатарай хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиһан байна. Удаань эдэнэр МНР-эй Алтан Булаг, Сүхэ-Баатар, Дархан хотонуудта, «Октябрь», «Партизан» гэжэ гүрэнэй ажахынуудта, Улаан-Баатар хото хүрэжэ ерээ. Эдэнэрэй ябаһан лэ газарта аха дүү монгол ажалшад хани халуунаар угтаа гэжэ. Аяншалагшад Улаан-Баатар хотодохи Сүхэ-Баатарай, Х. Чойбалсанай, В. И. Ленинэй, мүн Зайсан гэжэ хада дээрэхи совет сэргэшэдэй памятнигуудай дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиһан.

«Хани барисаан» гэһэн аяншалгада ябагшад дүн хамта таба мянган километр зай галаһан байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Дайнай ветеран В. П. Ольховатскида пионерэй галстук зүүлгэгдэжэ байна. 2. РККА-гай командир Яковлевай танкистнуудай дурасхаалда табигдаһан памятник. «1939 оной июлиин 3—5-да Баян-Цагаанай дайн байлдаандa японой самурайнуудые ялагшадта» гээд тэрээн дээрэнь бэшээтэй.

Н. ДРИГЕНОВ.
Авторай фото.

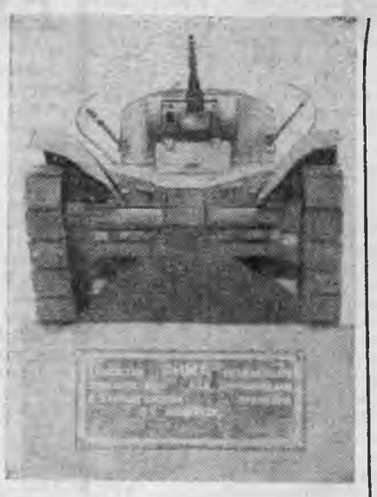

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ МҮРЫСӨӨН

Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадта залуу хүдэлмэришэдэй дунда хирэ-хирэ болоод лэ конкурс-харалга үнгэргэгдэжэ, эрхимүүдээ тодоруулжа байдаг юм. Эндэ июниин 5-һаа 21 болотор «мэргэжэлээрээ эрхим һурагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурс үнгэргэгдэбэ. Конкурсдо хабаадагшад хоёр шатада мүрысөө.

Һүүлшын шатада түрүүшынхидэнь эрхимлэгшэд мүрысэһэн байгаа. Залуу мэргэжэлтэд өөһэд өөһэдынгөө шадабари, мэдэсэ хүдэлмэридөө элсүүлжэ, һайн дүн харуулхые оролдоо. Тиин Г. Зоркальцева, Л. Ерзикова, В. Аюшеева, М. Черных, В. Цыренова гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлжэ, конкурсын үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба.

Г. СПИРИДОНОВА,
нарин сэмбын комбинадай директорэй һуралсалайхүмүүжүүлгын талаар орлогшо.

Поэзи ба хүгжэмэй үдэшэ

«Дайнай үеын поэзи ба хүгжэм» гэһэн литературно-хүгжэмтэ үдэшэ районой түбэй библиотекэдэ үнгэргэгдэбэ. «Романтик» гэһэн эдиршүүлэй клубай гэшүүд эндэ олоороо сугларанаа.

Библиотекын хангалгын таһагай ахалагша библиотекарь А. Овсянкина дайнай үеын дуунууд тухай үхибүүдтэ тоо һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Олониитэ үн зондо мэдээжэ болоһон «Нангин дайн», «Хараныхы һүни», «Гургалдайнууд» гэһэн ба бусадшье дуунууд эзэлжэ, үн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүлгүүлээ.

Ахалагша библиотекарь Г. Бурдуковская, соёл-гэгээрэлэй училищиин Хязгтын филиалай студентнэр Т. Цыденова, Т. Спиридонова гэгшэд совет поэдүүдэй шүлэгүүдые уран гоёор уншаба. Совет сэргэшэдэй баатаршалга, шэн габьяа, зориг тухай шүлэгүүдэй хаһинахада, нэрьемэ альга ташалган болоо.

Үдэшын түгэсхэлдэ үнгэргэгдэһэн викторинада интернат-һургуулиин һурагшад В. Батомункуев, В. Цоктоев гэгшэд илаба. Тэдэнэртэ дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаа.

А. ФАРФУТДИНОВ.

Удын халуунай үедэ...
П. ЯХНОВЕЦКИИН фотоэтюд.

САНДРУЖИННИГУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

Тимлюйн асбо-цементын заводто һүүлэй табан жэлэй туршада 70 гаран хүн санитарна дружиннигай һуралсал гараа юм. Эдэнэр жэл бүри республиканска ба районно мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, граждан оборонын асуудалнуудые оролдосотой шудалһанаа гэршэлнэ.

Байгша ондо Кабанскын райондо граждан оборонорр комплексно һуралсал үнгэргэдөө юм. Һуралсалай үедэ заводой сандружиннигууд эдэбхи үүсхэл, эрхим һайн мэдэсэ харуулжа, түрүүшын һуури эзэлбэ. Удаань эрдэм мэдэсэ, шадабариа бодото дээрэнь гэршэлхын тула түрүүшын медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар тусхай даабари дүүргээ юм. Һуралсалай дүнгөөр сандружинын командир Л. Г. Батаева «СССР-эй граждан оборонын отличник», мүн тиихэдэ табан сандружинник «СССР-эй граждан оборонодо бэлэн» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагдаа һэн. Энэ баримта тэмдэглээд байхадаа, санитарна дружинын хүдэлмэридэ заводто онсо анхарал хандуулагдадаг гэжэ дахинаа баталмаар бшуу.

Санитарна дружина шухала хэрэгсэлнүүдээр, онсолон хэлэбэл, хүбэн, бинт, марли, шприц гэхэ мэтээр гүйсэд дүүрэнээр хангагдаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, нимэ зүйлнүүдээр һайса хангагдаһан һаа, һуралсал бүри ойлгосотойгоор, һонирхолтойгоор үнгэргэгдэжэ, эдэбхитэдэй эрдэм мэдэсэ дээшэлхэ байна бшуу.

Н. КАСЬЯНОВ,
Тимлюйн асбо-цементын заводой дэргэдэхи граждан оборонын штабай начальник.

ДҮРШЭЛӨӨРНЬ ҺОНИРХОБО

Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг Түбэй институдай түлөөлэгшэд Москваһаа ерээд ошобо. Эдэнэр Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай коллективэй хүдэлмэритэй танилсажа, дүй дүршэлөөрнь һонирхоһон байна. Табан хүнһөө бүридэһэн тус бүлэгые институдай педагогика ба психологиин кафедрын ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ В. А. Орехов хүтэлбэрилөө юм. Институдай түрүү дүй дүршэлэй кабинедые даагша А. Ф. Комзолова, математикын ба һуралсалай техническэ зүйлнүүдэй кабинедые даагша Р. Г. Чуракова, педагогика ба психологиин кафедрын научна хүдэлмэрилэгшэд Т. В. Алексеева, Н. П. Рольбина гэгшэд курсануудые эмхидхэлгын асуудалнуудта анхаралаа хандуулаа.

Москваһаа ерэһэн мэргэжэлтэд республикын зүг бүхэнһөө сугларнаа багшанарай урда уншагдаһан лекциннүүдые шагнажа, һайн сэгнэлтэ үгөө юм.

Манай корр.

○ АШАТАЙ ТУҺАТАЙГААР ○

Һүүлшын хонхын жэнгирһэнэй удаа юһэдэхи классай һурагшад ажалай табадахи четвертьдэ хэхэ хүдэлмэриннгөө түсэб зориллго тодорхойлоо һэн. Тиин Хэрэнэй дунда һургуулиин газаагуурхине болбосон түхэлтэй болгохо талаар оролдолго гаргажа байнхай.

Мүнөө эдэнэр түсхай шудхамал хабтагайнуудаар тротуар дэбдинэ. Нэгэдэхи бригадын ажал хэрэгые багша В. Д. Дамшаева хүтэлбэрилнэ. Түрүүшын үдэрнүүдтэ дүршэлгүйдөөшье һаа, үхибүүд хүдэлмэриин нюуса урагшаа наналтайгаар шудалжа, мүнөө и илээд бүтээсэтэйгөөр ажалладаг болоо. Тиин үдэрэй туршада 70—80 дүрбэлжэн метр хабтагай дэбдинэ. Габшагайгаар хүдэлхэдөө тэдэнэр үдэрэйнгөө даабариие 90 — 100 дүрбэлжэн метртэ хүргэдэг байна.

Хоёрдохи бригадынхидай ажалые классай хүтэлбэлэгшэ Л. Е. Сонтоева эмхидхэнэ.

Түнхэнэй район. **Б. СЫРЕНОВ.**

ГАЙТАЙ ХАЛУУН ҮДЭРНҮҮД

Июнь һарада нимэ хуурай, халуун үдэрнүүдэй болоһые үбгэд, хүгшэдшье һананагүй ёһотой. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдэ хотодо үзэгдэһэн бүгшэм, халуун үдэрнүүд хэмнээ дүрбэн градусаар үлүү байба. Арба юһэдэхи зуун жэлдэ—1896 оной июнь һарада нимэ халуун болоһон байдаг.

Хэдэн үдэр буураагүй аяма халуун хаанаһаа буугааб гэһэн асуудал гарана. Сэхыень хэлэхэдэ, зунай түрүүшын хахадта манай эндэ дулаан уларилтай байдаг гээшэ. Зүгөөр хура бороотой байхадань шатама халуун үдэрнүүд балайшье мэдэгдэдэггүй бшуу.

Манай республикада, мүн Яхадай АССР-тэ боложо байһан шанга халуун Дунда Азиһаа эхитэй. Энэ халуун холын хойто зүг хүрэхэдөө, дээшээ хөөрэжэ аяар 16 километр үндэртэ хүрэһэн байба. Иимэ халууе дараха гээшэ бэлэн бэшэ юм. Арктикада ерэһэн хүйтэн агаар тэрээндэ тулажа, аргагүй удаанаар нэбтэрэн таража эхилэнхэй. Һаяын үдэрнүүдтэ халуун бууража, зарим нютагуудта хура бороо орохо, аадарлаха.

Зунай тэн һарада — июльдэ —хура бороотой байхаар хүлеэгдэнэ. Һарын туршада дунда зэргээр 14—18 градус дулаан болохо гэхэ гү, али энэнь хэм соохоноо байха. Һарын туршада 70—120 миллиметр шахуу хура бороо орохо хараатай.

Һарын түрүүшын арбан хоногто бага зэргэ үүлэтэй байха, заримдаа хура бороотой үдэрнүүд үзэгдэхэ. Баруун хойто зүгһөө секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, һүниндөө 7—12, үдэртөө 18—23 градус дулаан болохоор хүлсэгдэнэ. Хоёрдохи, гурбадахи арбан хоногуудта хура бороотой байха, аадарлаха. Һүниндөө 10—15, үдэртөө 25—30, зарим үдэрнүүдтэ 15—20 градус дулаан болохоор багсаамжалагдана.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Удын гидромет-обсерваториин директор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 1-һээ июлиин 8 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, ИЮЛИИН 1

ДАЛАЙН БА ГОЛ МҮРЭНЭЙ ФЛОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.00 —«Будильник». 9.30 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 10.30 — Үхибүүнэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан телевизионно баримтата фильм. 11.05 —«Самый, самый, самый...» —мультфильм. 11.30 —«Хүгжэмтэ киоск». 12.00 — «Хүдөөгэй час». 13.00—М. Горький. «Фальшивая монета» —фильм-зүжэг. 15.05 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 16.05 — «Мүнөөдэр — Далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр». СССР-эй Далайн флодой министр Т. В. Гуженко дамжуулгада хабаадалсаха. 16.35 —Далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан концерт. 17.30 — Уласхоорондын һонин. 18.10 —«Ye сагнай, урагшаа!». Ахуулхэ номой бүлэгүүд. «30-аад оной хүнүүд». 19.10 —«Намарай түүхэ» —телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 20.30 —«Время». 21.05 — «Хүгжэмэй һонин» —телевизионно журнал. 22.05—Далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 22.45 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 21.05 — Комсомольск-на-Амуре хотын драмтеатрай зүжэг. Забһаллагдань —«Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2

Улаан-Үдэ. 17.25 —Дамжуулгын программа. 17.30—«Һүүлшынгээ шалгалтануутые тушаахабди...» — гэһэн дамжуулга. 18.20 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа (буряадаар). 18.50 — «Экономико. Наука. Практика». 19.20 —«Зүүн Сибирь» — киножурнал. 19.30 —Хүгжэмтэ программа (буряадаар). 20.10 — Соносхол. 20.20 —«А у нас была тишина»—уран һайханай фильм. 21.50 —«Дайле» ансамблиин концерт.

ВТОРНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 —«Үглөөдэрэй расписани» — телевизионно уран һайханай фильм. 10.25 —«Ан амитадай аймагта». 11.25 — Шэнэ һонин. 13.55 — Дамжуулгын программа. 14.00 —Шэнэ һонин. 14.20 —Минскын немец-фашис булимтарагшадһаа сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо. Телевизионно баримтата фильм. 14.50 —«Арадай аялгануу». 15.00 — «Залуушуулай адресууд». 15.35—Үхибүүдтэ «Хабиб—повелитель змей» — телевизионно уран һайханай фильм. 16.40 —УССР-эй Гүрэнэй Буковинско дуу, хатарай габьяата-ансамблиин концерт. 17.50 — **«Табан жэл, дүрбэдэхи жэл».** «Өөрын хэрэгэй шадабаритан» —телевизионно баримтата фильм. 18.15 —«Мүнөөдэр — дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 18.30 —Улаан-Удын телевиденин «Японой эскизүүд» гэһэн киночерк. 18..45 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.15 — Мультфильм.

«Орбита-2». 19.40 —«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ»—«Киноэпопея». (17-дохи фильм) —«Союзники». 20.30 — «Время». 21.05 —Үхибүүнэй уласхоорондын жэлдэ. «Ехэшүүлэй шалгалта». (7-дохи дамжуулга). 21.40 — «Урданай ород романснууд». 22.15 —«Телестадион». 22.45 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 18.30 —«Эрдэм наукын ажабайдал». 19.10 — Белоруссиин Гүрэнэй арадай хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 19.40 —«Родословная подвига» —баримтата фильм. 20.40 —«Клаудио Вилла дуулана» — фильм-концерт. 21.00 —«Экран» — теле-согсолбори. 22.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 22.20 —«Томскын хүгжэмтэ комедиин театр манайда айлшална». 23.00 — Соносхол.

СРЕДА, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.05 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 10.05 —«С. Рахманиновай ба Д. Шостаковичой скрипкэ дээрэ наадагдаха зохёолнууд». 10.15 —«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ». (17-дохи фильм). —«Союзники». 11.05 — Шэнэ һонин. 13.55 —Дамжуулгын программа. 14.00—Шэнэ һонин. 14.20 — «Манай хизаар» —кинопрограмма. 14.50 —«Шинии ленинскэ библиотекэ». «Материализм ба эмпириокритицизм». (1-дохи дамжуулга). 15.30—«Тосхоной хэрэгүүд, шиидхэхэ асуудалнууд». 16.00—**Орбита-2».** 18.00 — «Үхибүүдтэ—шүлэгүүд». 18.15—«Мүнөөдэр—дэлхэйдэ». 18.30 —«Манай шэнжэлэл». 19.15 —Литовско ССР-эй Гүрэнэй академическэ оперо, баледэй театрай залуу солистнуудай концерт. 19.40 —«Эсэгэ ороно хамгаалгын Агууехэ». (18-дахи фильм). — «Битва за Берлин». 20.30 —«Время». 21.05 —«Ираклий Андронниковтой хөөрэлдөөн»—телевизионно баримтата фильм. 22.30 —«Хариин гүрэнүүдэй эстрадын аялга, дуун». 23.10 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 17.15 — «Горизонт».

Улаан-Удэ. 18.00 —Мультфильм. 19.00 «Песни разных лет» — фильм-концерт. 19.40 — Баримтата фильмнүүд. 20.40 «Евгений Беляев дуулана»—фильм-концерт. 21.00 — «Бриллианты для диктатуры пролетариата» — уран һайханай фильм (2 сери).

СУББОТО, 7

КООПЕРАЦИИН УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — «Время». 8.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.00 —Пионернүүдэй «Родничок» ансамблиин концерт. 9.25 —«Таанад, түрэлхидтэ». 9.55 —Т. Хренников. «№ 3 симфони». 10.10 —«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ» (18-дахи фильм). — «Битва за Берлин». 11.00 —«Голландиин, Фландриин, Германиин ба Испаниин уран зураг». 11.25 —Мультфильм. 11.45 —Хүгжэмтэ программа. 12.15 — «Эд бараа —элбэг ехээр».

«Улаан-Удэ. 12.45 —Һурагшадта «Горн» гэһэн дамжуулга. 13.15 —Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан концерт.

«Орбита-2». 13.50 —«Элүүр энхэ байлга» —эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 14.35—Арадай уран бэлигэй телевизионно дамжуулгануудай уласхоорондын III фестиваль. Норвеги. 15.10 —«Мүнөөдэр дэлхэйдэ». 15.25 — «Уран зохёолой хөөрөөн». 16.10 — «Мүнөөдэр Кооперацийн уласхоорондын үдэр». СССР-эй Центросоюзай правленийн түрүүлэгшэ А. А. Смирнов дамжуулгада хабаадалсаха. 16.40 —Кооперацийн уласхоорондын үдэртэ хүгжэмтэ программа. 17.05 —«Очевидное-невероятное» .18.05 — «Спортлотогой» тираж. 18.20 — Альтистнуудай ансамбль наадаха. 18.30 —«Загнанных лошадей пристреливают, не правда ли?» уран һайханай фильм (США) (1-дохи ба 2-дохи сериүүд). 20.30 —«Время». 21.05 —Уран һайханай гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Лондонһоо дамжуулагдаха. 21.50— Р. Ибрагимов, В. Толкунова, Э. Хиль, К. Шульженко, Л. Лещенко гэгшэдэй хабаадалгатай концерт Союзуудай байшангай Колонно залһаа дамжуулагдаха. 23.05 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 12.45 —«Москвичка» — телевизионно клуб.

Улаан-Удэ. 13.50 —Г. Свиридов. «Огоньки» —опереттэ.

ВОСКРЕСЕНИ, 8 ЗАГАҺАШАДАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—«Время». 8.40 —«Зарядка да зогсо». 9.00 —«Будильник». 9.30 —«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 10.30 — Үхибүүнэй уласхоорондын жэлдэ. «Иду искать»—баримтата фильм. 11.30 —«Хүгжэмтэ киоск». 12.00— «Хүдөөгэй час». 13.00—Ф. Шиллер. «Мария Стюарт» —Москвагай ССР Союзай Горькиин нэрэмжэтэ уран һайханай академическэ театрай зүжэг-фильм. 15.15 — «Мүнөөдэр загаһашадай үдэр». СССР-эй загаһанай ажахын министр В. М. Каменцев дамжуулгада хабаадаха. 16.15—Хүгжэмтэ программа. 17.00 —«Киногоор аяншалагшадай клуб. 18.00 —«Рига» гэжэ духовой оркестр наадаха. 18.15 — Уласхоорондын панорама. 19.00 —Мультфильм. 19.15 — «Сатирын ба энэдэ зугаанай альманах». 20.30 —«Время». 21.05 —Спортивна программа. 1. Уран һайханай гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Лондонһоо дамжуулагдаха. 2. Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак»—ЦСКА—(2 тайм). 22.50 —Шэнэ һонин.

ФУТБОЛ

ХОЁР ҺУУРИ УРАГШАА

«А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда эзэлжээтэ уулзалгануу июнийн 27-до үнгэргэгдэһэн байгаа. Нааданай дүн хаража үзэхэдэ, түрүү һуури буляалдажа ябаһан командануу эрхим һайнаар наадажа гараба. Жэшээнь, Хабаровскын футболистнуу Новосибирскын «Чкаловец» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 1:2 тоотойгоор илажа, мүрысөөнэй таблицада эзэлһэн түрүү һуурияа алдабагүй. Эдэнэрэй хойноһоо дабшажа ябаһан Карагандагай «Шахтёр» өөрынгөө стадион дээрэ Темиртаугай «Булат» командые 3:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Удаадахи һуринуудта гараһан гурбан командын футболистнуу абадлихан очконуудтай тулалдажа эхилбэ. Эндэ Владивостогой «Лучай» футболистнуу Барнаулай «Динамо» командада айлшалжа, уулзалгаяа 2:2 тоотойгоор түгэсхэжэ, шухала нэгэ очко өөртөө бэшүүлбэ. Өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Благовещенскын «Амур» Красноярскын футболистнуудые 1:0 тоотойгоор шүүһэн байба. Мүн Рубцовскын «Торпедо» Комсомольск-на-Амуре хотын «Амурые» 1:0 тоотойгоор илахадаа, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һанжаруулжа шадаа. Тиихэдэ Кокчетавай «Торпедо» командада айлшалһан Семипалатинскын «Спартак» эдэнээ 1:2 тоотойгоор шүүжэ гараба.

Өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Эрхүүгэй «Звезда» Ангарскынгаа «Ангара» командада 0:1 тоотойгоор шүүгдэхэдэ, хоёр һуури гэдэргээ сухариха баатай болобо. Целиноградай «Целинниктэ» айлшалһан Экибастузай «Угольщик» талмайн эзэдтэ 4:0 тоотойгоор шүүгдэхэдэ, гэдэргээ сухарижа, харин нүгөөдэнь хоёр һуури урагшаа дабшаба. Энэ үдэр Томскын футболистнуудые 1:0 тоотойгоор илаһан Улаан-Удын футболистнууд хоёр табсан урагшаа гараба. Эндэ Комсомольск-на-Амуре, Эрхүүгэй, Красноярск хотонуудай футболистнууд шүүгдэжэ, Улаан-Удын футболистнуудые урдаа оруулха баатай болоо.

Мүнөөдэр Улаан-Удын футболистнууд удаадахи уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ болонхой. Айлшаар манайда Красноярскын «Автомобилист» ерэхэ юм. Наадан үдэшын долоон часһаа эхилхэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Командануу	наадаа	шүүгээ	тэнцээ	алдаа	бүмбэгэ	очко
СКА (Хабаровск)	17	11	3	3	33—13	25
«Шахтёр» (Караганда)	16	10	4	2	27—20	24
«Луч» (Владивосток)	17	9	4	4	33—14	22
«Динамо» (Барнаул)	16	7	8	1	22—13	22
«Амур» (Благовещенск)	16	10	2	4	21—11	22
«Торпедо» (Рубцовск)	16	10	2	4	22—11	21
«Спартак» (Семипалат.)	16	9	2	5	27—17	20
«Целинник» (Целиноград)	17	7	4	6	25—16	18
«Локомотив» (Улаан-У.)	16	7	4	5	25—21	18
«Амур» (Комсомольск)	17	7	3	7	26—16	17
«Звезда» (Эрхүү)	16	6	4	6	28—22	16
«Автомобилист» (Красноярск)	16	6	4	6	14—13	16
«Булат» (Темиртау)	16	6	2	8	14—25	14
«Ангара» (Ангарск)	16	5	4	7	18—20	14
«Манометр» (Томск)	16	6	1	9	13—19	13
«Восток» (Усть-Кам.)	16	5	3	8	16—25	13
«Иртыш» (Омск)	16	4	4	8	13—19	12
«Угольщик» (Экибастуз)	16	4	3	9	15—28	11
«Чкаловец» (Новосиб.)	16	4	2	10	14—26	10
«Авангард» (Петропавл.)	16	2	3	11	11—37	7
«Торпедо» (Кокчетав)	16	1	2	13	14—54	4

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Мүнөөдэр — Далайн, гол мүрэнэй Флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр: «Суднануу тамаралгада» — П. Казариновай репортаж. Фермэнүүдтэ элбэг хүрэхэ үбһэ нэжээл: «Түсэбэй табанай нэгэн бэлүүлэгдэбэ» — Л. Цыдыповэй корреспонденци. «Хонидойнгоо нооһо хайшалжа дүүргэхэ сагынь ойртоо» — В. Бадмаевай корреспонденци. «Бэлиг шадабаряа — Эсэгэ орондоо»—ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: «Коллективэй хүсэндэ түшэглэн...» — О. Усыниной статья. «Бултадаа колхоз ошонхой»—Л. Цыбиковагай корреспонденци. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Һонирхолтойгоор ажаһууха» — С. Сотниковагай корреспонденци. «Хожом амар хаар...» — Я. Николаева статья. «Инзагахан» — Н. Зверевэй рассказ. Хилы саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шог ёгто долгин дээрэ»— суглуулбари. «Баяртай, түрэл һургуулимнай» — Л. Левченкын мэдээсэл.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-83, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-83, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04579. Заказ № 150. Индекс 5901.